

interkom

ČS FANDOM

informační
servis
fandomu
1-2/2009

OBSAH

Čtenářův průvodce po Interkomu	2	Moje cesta ke sci-fi	18
Hvězdný bulvár	3	Laskavá kniha	19
Nominace Ludvik, Mlok	6	Nanečisto	21
Ako som k bitke, SF a interkomu prišiel	7	Terry Pratchett: Nation	23
Jak jsem jak slepý k sci-fi přišel	8	Interkom coby pupeční snůra	24
IK a stručná charakteristika Fandomu	9	Civilizační šok	25
Proč je Mark Stone lepší než JFK	10	Já a fantastika	27
Zakázaná planeta	11	Časem s vědou	28
Z deníku BB	14	Před padesáti lety	29
PFko Zdeňka Páva	15	Čím mě obohatil IK?	30
Co mi Ik dal a vzal	15	Keanu leze ze slizu...	31
ZA ŠTEFANOM HUSLICOM	16	Pivocon(y)	32

Čtenářův průvodce po Interkomu

K obsahu tohoto čísla

Jubilejní číslo je tady, všichni redaktoři vědí, jak je obtížné k takovému výročí něco napsat, vyřešili jsme to po našem. Nechali jsme to na našich čtenářích.

Takže se u příležitosti IK 250 možná dovíte něco málo nového o Interkomu, ale určitě hodně o jeho čtenářích a tvůrcích.

S novým rokem se nám objevila nová rubrika Před padesáti roky. Už je to chvíle, co Pavel Březina Interkomu šéfredaktoroval, pozapomněl možná, že kdo potřebuje k další práci uznání či povzbuzení, není typ pracovníka pro nás, čili pro jistotu, pokud se vám první část jeho seriálu líbila, nenechávejte si to pro sebe, pochvalou uspišíte vznik pokračování.

Předplatné IK a jak jej poslat na to jediné a správné místo

Je docela možné, že v euforii oslav jubilea k vám doputoval Interkom, přesto že nemáte zaplacené. Slavit budeme ještě několik čísel, ale takováto benevolence se již opakovat nebude :(Stručné opáčko: předplatné činí dvěсті padesát korun (číslы 250 Kč, respektive 11 Eur). Můžete je poslat složenkou na mé jméno a adresu redakce (je v tiráži :-), nebo na konto 1938356379/0800 u Čs. spořitelny,

Podívejte se na svou adresu na obálce tohoto IK; najdete-li tam za svým jménem ? či !, pak vězte, že další IK nedostanete, pokud nezaplatíte 250 nebo 500 Kč.

Zdeněk Rampas

Dopisy čtenářů

Dobrý den, chtěl bych poděkovat za Interkom a všechnu Vaši práci, kterou věnujete fandumu. Já sám jsem fan poměrně pasivní, na cony ze zdravotních důvodů nejedím a v žádném klubu nepůsobím. Spíš se snažím pilně číst, sem tam napíšu nějakou povídku, případně krátkou recenzi knížky, filmu nebo seriálu pro svůj web (pavel.dl.wz.cz). Rád bych dělal víc, ale můžu jen to, co mi zdravotní stav dovolí. Proto si velice vážím všech lidí, kteří při své běžné práci pro nás fanoušky stále něco dělají.

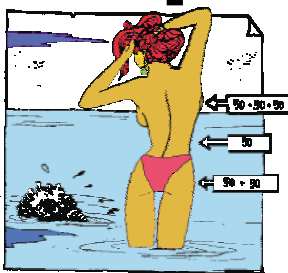
Interkom je velice dobrý prostředek pro získávání informací z fandumu. Je fajn, že se stále vyvíjí a je stále aktuální. Spolu s internetovým zpravodajstvím Sardenu je pro mě Interkom nejdůležitějším místem, odkud čerpám informace o SF komunitě.

Rád bych dodal něco k probíhající diskusi neofanové versus dinosauri, ale jsem na rozpacích, jsa věkem dinosaurus a zapojením do fandumu vlastně stále neofan. Je těžké rozhodnout, která strana má více pravdy.

Staří zkušení fanové jistě udělali pro fandom první poslední, ti mladí by se zase rádi prosadili a mají na věc svoje názory odpovídající době, v níž od narození žijí. Zatímco my jsme vyrůstali v době hluboké totality, oni už znají jen svobodnou společnost. Možná by proto bylo lepší jim trochu té svobody poskytnout, aby se necítili ukřivděni.

Cestou by možná bylo založení nějaké „mládežnické“ odnože fandumu, která by byla stále členem fandumu jako takového, ale víceméně by si své věci řídila po svém. Mám totiž obavu, že když neofanům tuto možnost nedáme shora, dojde ke štěpení nutně zdola. Osobně preferuji umírněnou evoluci, nad níž lze mít jistou formu kontroly, před divokou revolucí, která žere všechno, včetně svých dětí. Rozpad fandumu by byl jistě velkou ranou pro naše hnutí. Už tak dost, když se Festivaly fantazie pořádají „tak trochu bokem“ od života srdce fandumu. Názorová různost je darem demokracie a nemá smysl proti ní zasahovat. Spíš ji využít a nebát se toho, že pouhá svobodná konfrontace názorů způsobí krizi. Ale jak říkám, já si žiji ve svém akváriu a do věci pořádně nevidím, takže nechám na zkušenějších, jak záležitosti fandumu urovňají.

Pavel D. F. Hrubý

interkom

INFORMAČNÍ SERVIS ČESKOSLOVENSKÉHO FANDOMU

číslo 1-2/2009 (250)

Adresa redakce:

INTERKOM

Letecká 6, 161 00 Praha 6, ČR

tel. + fax:

v prac. době +420 224 239 645

tel., fax: +420 233 313 093

e-mail: ram@apro.cz

<http://interkom.vecnost.cz>

<http://interkom.scifi.cz>

Šéfredaktor:

Zdeněk Rampas, MCL

Grafická redaktorka:

Kristýna Benediktová

Redakční kruh:

Richard Klíčnický (in absentio)

S korekturami pomohla Michaela

Autoři tohoto čísla:

Liba Čermáková, Jana Dvořáčková,
Miloš Ferko, Martin Gilar, Jan
Havliš, Ondřej Herec, František
Houdek, Michal Hvorecký, Jarek
Kopeček, Marbh Maidin, Zdeněk
Páv, Zdeněk Rampas, Tomáš Rec,
Bohumil Stožický, Šimon, Ondřej
Trepáč, Jan Váchal, Jiřina Vorlová,
Lenka Weingartová

Sponzoři tohoto čísla

Ing. Jan Haberle

Vychází nepravidelně.

Uzávěrka tohoto čísla

byla dne 15. 2. 2009

ISSN 1212-9089

Všechny články a recenze

© INTERKOM

Hvězdný bulvár

Odposlechnuto

Bože, už je 2009... Kde jsou kolonie na Venuši, vymýcení chorob a roboti a individuální letecká přeprava?

Kde se to lidstvo celých těch 80 let flákalo, zatímco my sci-fisti jsme se na papíře dřeli? **RIP**

Vysvětlivky: ● Praha (nepodepsané ZR), ■ jinde

● **1. ledna 2009** Honza Vaněk jr. a Ecovi opouštějí Anglii, kde strávili Silvestra u Martina a Vilmy Klímových.

● **3. ledna** jsem sedl k počítači s pevným rozhodnutím přečíst všech osmnáct povídek, které se dostaly do druhého kola Vidoucího, nebo zemřít. Žiju.

● **5. ledna** v RUR, Tiri, která se nemohla ukázat před Vánoci, nás dodatečně podarovala zámečky, s ornamentálními, nejspíše vlastnoručně pletenými přívěsky, ke klíčům.

● **6. ledna** něco na mě leze, ale Vladan rozeslal pozvánku na Večírek, musím se udržet v nenakažlivém stavu do pátku, i za cenu, že bych měl chodit spát, pít čaj a takové ty nepopulární věci.

● **8. ledna** jsem se u Netopejra sešel s naší přispěvatelkou Danielou Kovářovou, kdybych tušil, jaké nepohodlí tím Karlovi způsobím, asi bychom šli na čaj a trochu povídání jinam.

Karla totiž okolo poledne navštívila kamarádka s kočárkem, a půl hodiny po svém odjezdu, když už se Karel chystal do Krakatitu, mu zavolala, že odvezla jeho kocoura a ať si pro něj přijede na Želivského. Naštěstí jsme byli smluveni až na půl třetí, takže byl ještě čas a vše se stihlo.

● **9. ledna** večírek u Rámišových, Viktor zase bez Haničky, až jsme s Vladanem začali rozvíjet jazykozpytnou souvislost mezi „být upoután na lůžko“ a „být upoután k lůžku“.

Viktorovi trochu vzala náladu (podle mě ale obvyklá) úroveň diskuse o překladu Rtuti na FantasyPlanet, pro otrlějšího Honzu to bylo jen zdrojem pobavení a řekněme utvrzení ve starších názorech. Honza donesl překladatelský časopis Plav, prosincové číslo obsahovalo obsáhlou kritiku překladu: *Pachutí Rtuti* od Daniela Dolenského a listopadové číslo bylo věnované hororu, ve kterém měl Honza článek *Archivy hrůz: jeden hororový překlad*.

Oslavili jsme Vladanův svátek, kdo nepřišel, udělal velkou chybu, lahůdek se sešlo nezkonsumovatelné množství. Dohodli jsme se, že se za měsíc, až se v Praze ukáže Vilma, zase sejdem zde, děti se samy nepohlídnají. :-)

● **12. ledna** v RUR (pro mě nová) Ikarie, s pěti hvězdičkovou recenzí Rtuti od Kamilly Vozákové. Docela mi tam chyběla alespoň ta cudná větička z Pevnosti: „Škoda jen, že překlad, jinak poměrně čtivý, nedokázal všechny tyto barevné podtóny textu převést i do češtiny.“

Snad není nutné umět anglicky, aby jeden/jedna poznala, že vymknuta z kloubů věta šli:

„Sir ROBERT MORAY přednesl proslov o kávě, kterou na králův příkaz sepsal doktor GODDARD.“

„Poté co [sic] Jakub I. zakázal vývoz nezpracovaných látek do Nizozemí, začal ho Drake pašovat.“

„Na sobě má dlouhý cestovní plášť, vycházkovou hůl a zastaralý rapír přichycený řemínkem po straně sedla jeho na první pohled ušlechtilého černého koně.“

(Citace z časopisu Plav 12/2008, vybráno z 26 stran obdobných příkladů.)

Ale večer měl i příjemnější aspekty, třeba když Honza Vaněk jr. donesl výborný perník, který upekla jeho Lucie, začínám na ni být čím dál zvědavější.

● **14. ledna** zemřel největší český sci-fista Jan Kaplický, nejspíše SF nečetl, natož aby jí věřil, on ji vytvářel. Předtím prodělal tvrdý náraz na naši blbost, slabost a ubohost a zařadil se mezi mnohé další Čechy, kteří se doma nestali proroky.

● **15. ledna** v Krakatitu u Netopejra kejvnu na to, že pojedou na Vítězný únor.

Pak večer zajdu ke Kruhu, tam pozoruhodně prázdně, jen akusticky místnost zaplňoval Honza Kovanic, vedle něho Lukáš Špulák (Lucas) a naproti němu na místě obvykle vyhrazeném Pavlu Březinovi sedělo neznámé individuum s kšiltovkou do očí, cigaretou a výbojným ohonem černých vlasů na zádech.

Naštěstí jsem neutekl tak brzy, abych neprohlédl Pavlovo důmyslné maskování, a tak jsem s ním dohodl příspěvky o představách dneška z minulosti před padesáti roky.

Než jsem dopil svařáček, poslouchal jsem, jak Pavel líčí svou brigádu v Národní knihovně, kde dostával za metr vyčištěných knih třicet korun, Honza Kovanic zase zavzpomínal, jak dělal odečet plynoměrů, jeden za korunu, a že jich musel obejít pět set, aby si vydělal na kabát. Připomnělo mi to O. Henryho a jeho povídku o dvou milionářích, trumfujících se nuznými poměry, ze kterých vyšli. Škoda, že když dorazila Jolana, musel jsem již běžet a Milana Fibigera a Pagiho jsem se nedočekal vůbec.

● **16. ledna** Pavel Mikuláščík informuje o novinkách na www.fandom.cz. S Jirkou Doležalem probírám letošní seznam Akademie SF. Už nám to zase začíná.

● **17. ledna** jsem nahlédl na stránky organizátorů soutěže Vidoucí, Cellindra analyzovala hodnocení jednotlivých porotců a došla k celkem zajímavým výsledkům.

Nejvzdálenější vkusu ostatních porotců je Dáreček a nejlíbivější ke středu mám já. Co si z toho vybrat? Snad, že bych měl soutěž za rok hodnotit sám, nebo se naopak věnovat něčemu úplně jinému, protože zřejmě ovlivním konečný výsledek vůbec nejméně ze všech. :-)

● **18. ledna** odletěl náš redaktor Richard Klíčník do Indie.

● **19. ledna** ponoukám pár přispěvatelů, aby nějak zareagovali na naše skromné Jubileum. Vedle toho začínám pracovat na Orientačním seznamu Akademie za rok 2008. Díky přístupu k databázi Jirky Doležala už to není taková rasovina jako v minulých letech, ale on tam zase má kdejakou ptákovinu, takže se nebojím, že na něco důležitého zapomeneme, ale spíše toho, že nebude dost místa.

Večer v RUR vidím Filipa, jak si rukou v kožené rukavici drží něco bílého na tváři. Byl to samozřejmě pytlík s ledem; Filip zase prodělal nějakou bolestivou extrakci, myslel jsem si, že

ho něco takového postihuje jen v Chotěboři, ale zdá se, že jeho chrup rozšířil svůj sadistický repertoár... Kupodivu vůbec neocenil naše snahy o rozptýlení vyprávěním zubařských historek. Jako obvykle Jiřína atakuje možné porotce CKČ, když jsem prozradil, že jsem přečetl Vidoucího, asi se už nezachránil před Krátkými povídkami.

Tíri dočetla Lekantský sextet a líbí se jí to, tak jsem ji hned vrazil další vícedílný opus.

● **20. ledna** jsem potkal Jelenu z NYXu, uvažují se Stáňou Lálovou o něčem jako byl Ioni Scifacon, ale s pomocí Vaška Pravdy. Jirka Doležal mi poslal seznam loňských SF povídek, hned jsem je dal dál KK Kudláčovi, aby mohl popohnat Povídkovou komis Akademii.

● **21. ledna** se u Netopejra scházím s Jitou a Rimsak, skutečně už jim otrnulo a chystají se na další con. Aby si zvýšily šanci, že to přežijí, minule to bylo jen tak tak, tak jednají o spolupráci s Vaškem Pravdou.

● **22. ledna** našťestí ne tak jako Filip i já jdu k zubaři a tak vynechávám Kruh, jen stihnu připomenout Wojtovi B. Akademii.

● **23. ledna** se dovídám, že se Martin Šust na čas stahuje z Prahy, nestane se z něj ale jen virtuální entita, bude sem muset jezdit na vyšetření, takže že se frekvence reálných setkání asi moc nezmění.

● **26. ledna** mě děvčata v RUR vytrestala přečtenými romány, na druhou stranu mi nezbylo místo, kam by mi Jiřína nacpala CKČ.

● **27. ledna** s Kristýnou probíráme obrázky tohoto čísla, a pak v Červené cibuli přednáší výtvarník Milan Fibiger (držitel několika Cen Akademie SF) o Zemi tisíce slonů (přejmenování ostrova na Šrí Lanku jich přežilo asi šedesát). Milan je velmi dobrý vypravěč a velmi lidsky popsal kulturní a civilizační šok, který způsobil, že se hned první den rozhodl vrátit již za měsíc místo původně plánované poloviny roku. Cesta z Kolomba jako šestihodinová projížďka Chánovem po obou stranách silnice. Nicméně Milan je zjevně i dobrý člověk a řekl bych, že si uměl získat sympatie místních (jak on říkal bubáků), takže ten měsíc (shodou okolností patřící do období monzunu) pro něj nebyl ztracený a nejspíš nakonec své cesty nelitoval.

● **29. ledna** v 10.35 se rodině našich čtenářů Pullmanových narodila dcera Julie (48 cm, 2860 g). Ivan to ohlásil: *ženy su v poriadku, chlap triezvy*. Co to zase o sabatu na šibeničním vrchu ty ženské domluvíly, že by se dohodly na novém jménu :-). Nejprve Julinka Talašová, teď... Na můj dotaz Ivan odpověděl, že meno vyberala Lucka.

Redakce IK blahopřeje.

Večer čekám ve společnosti Pavla Březiny (donesl mi první díl svého seriálu 50 let), Vládi Němce (zapomněl jsem mu přinést jeho IK) a Edity Dufkové (seznámil jsem ji s výsledky Cellindřina hodnocení hodnotitelů Vidoucího) na Pagio (abych mu předal recenzní výtisky z produkce Tritonu), když tu dorazil náš úterní přednášející Milan Fibiger ve společnosti povědomého chlapíka. Milan nám jej představil jako Petra Jaška, pracovníka Planetária. A opravdu, Petra jsem si pamatoval ještě z dob, kdy namaloval plakát pro ústecký Parcon či Bohemiacon, ale nejspíše práce v Planetáriu způsobila, že dnes se již ví-

ce podobá Marcelu Grünovi než mé vzpomínce. Využil jsem příležitosti a zeptal jsem se jej, koho představovali dva kosmonauti na pískovišti, které vypodobnil na výše zmíněném plakátu (kdosi mi totiž řekl, že ten s brýlemi je mi velmi podobný :-), a konečně jsem se dověděl, že šlo o Kronikáře Questaharu Toma Němce a Jirku Přibyla. Pak jsem ještě s Haninou probral stav dokončování Cynické fantastiky, a protože Pagí a Leonard Medek vytáhli své fajfky, dal jsem se na útek.

● **30. ledna** pořádáme VUMScon, večírek původních členů SFK BC ještě z VÚMS Vokovice. První dorazili Inka a Petr Hanušovi, a jako všichni ostatní optimisté, kteří přijeli vozem, donesli spoustu vína pro ostatní.

Aby nás tak neubývalo, doplňujeme po vzoru spolků protifašistických bojovníků naši společnost dorůstajícími dětmi. Láďa Dvořák přivedl (na mé důkladné doporučení) dceru Helenu (ta je mimochodem docela činná v jakýchsi Manga organizacích a přivydělává si korekturami SF), protože syn Toshiko a Ivana Hraničkových (houslový virtuóz) Roman měl zrovna nějaký koncert a tak zůstala Helena ze své generace sama, naši synové zřejmě nejsou vhodný materiál pro kultivovaný večer, budu muset adoptovat nějakého synovce.

● **31. ledna** jdeme s Regisem (Jan Havlíš) a jeho krásnější polovičkou na výstavu Republika do Národního muzea. Docela doporučuji, jen je třeba si na prohlídku rezervovat více než dvě hodiny. (A na chodbě je (dokonce zadarmo) k vidění výstava starých hraček: Hračky naší Kačky.)

První měsíc roku 2009 je za námi, za chvíli je Akademie SF, pak prázdniny, dovolené, Parcon, Tatracon, Fenixcon a další rok je pryč, nějak nám to utíká. Ach jo.

● **1. února** na chvíli přilétá do Česka Vilma Klímová, musím rychle zahnat chřipkové příznaky, ať si užiju večírek.

● **3. února** JWP měl asi nějaký těžký den. Na Sardenu v komentáři ke článku „Doporučená četba roku 2008“ již v 10.32 obviňuje Akademii z manipulace, marně Martin Šust poukazuje, že podobné seznamy vydává i Locus; v půl druhé JWP oznamuje, že se na křest **JFK speciálu 2009** přijede podívat ČT, to jej tak rozvášnilo, že začal vyvádět způsobem, na který jsme zvyklí obvykle až hluboko po půlnoci a spíše na FantasyPlanet. Když mu pár prostých duší ještě začalo přizvukovat, bylo mi jasné, že pokud JFK nebude vyhlášen přinejmenším Knihou a Počinem roku najednou, bude to pro Jirku a jemu podobné jasným důkazem spiknutí.

Podle mého by ale většího úspěchu u Akademie mohl JFK dosáhnout pouze lobotomizací většiny akademiků a tak jsem sepsal žertovný článek, jak asi povyk okolo JFK vnímají sečtější fanové. Naznačil jsem, že všechny ty tolik opěvované přednosti JFK má bez námahy i konkurenční projekt Marka Stonea. Viz článek na straně 10.

● **5. února** jsem s Cellindrou zašel do Krakatitu, kde v tu dobu již zuřil křest JFK speciálu 2009. JWP se snažil bavit společnost, ale protože je mi jeho humor (obvykle toho druhu, který zadarmo a ve stoje nehodlám snášet) dost nestravitelný (počkejte na TV, zatím se ale nesvíkejte, grupáč bude později), zašel jsem raději nahoru k Netopejrovi na čaj, kde jsem s JVjr., Cellindrou a Alexis strávil utěšenou hodinku s pozorným hosti-

telem Karlem, který nám nabídl nejen čaj, ale i knihy, ke kterým se již nechce vracet (já si doplnil svou sbírku o Aniaru od H. Martinsona, která tuším posloužila za předlohu k jedné z mála SF oper). Pak už bylo na čase vyrazit na demonstraci za Kaplického knihovnu na Letné. Myšlenka odebrat se do salónku Evald, přestože se tam dala očekávat přítomnost Stasa a Moniky z Tritonu, mě nějak neoslovovala.

Demonstrace byla poměrně velká, ze scifistů jsem tam zahlédl Ondřeje Neffa a Roberta Rameše, i když v tom šeru a množství lidí jsem snadno mohl někoho přehlédnout.

Při proslovech respektovaných a vzdělaných lidí, kteří připomněli, že knihovnu pohřbila tatáž radnice, která vážně uvažuje o olympiádě v Praze, mě napadlo, že všechna ta zpupnost a arogance okolo knihovny byla a je demonstrace modré radniční kliky, která neměla daleko k demonstraci moci, jak ji předvedlo konkurenční bratrstvo kočičky pracky na pohřbu Václava Kočky.

● **5. února** 2009 od 17 hodin proběhl v knihkupectví Krakatit křest povídkového sborníku JFK – *Svět si musíme zasloužit*. Knížek o agentovi JFK jsem přečetla asi polovinu a podpořit akci pořádanou „otci zakladateli“, které oba považuji za své přátele, mi přišlo slušné, i když jsem současně cítila trpké zklamání, že mi pánové nepředvedou tajemného Tomáše Bartoše, který v dané knize má taky povídku (a jehož jsem velkou fanynkou).

Ač jsem přišla punkt um 17, nějakou dobu se nic nedělo, protože se čekalo na televizní štáb. Zatímco televizní vůz kroužil kolem bloku v marné snaze zaparkovat, vyřídila jsem si všechny domluvy a předávky s kamarády a známými a vyfasovala kelímek s vínem, takže když zástupci masmédií konečně dorazili, mohla jsem se již plně věnovat akci. Televizní štáb chválabohu neodradilo ani to, že v momentě jejich příchodu zrovna Ondřej Neff pronášel projev o zbytečnosti televize, a statečně se vrhl do práce.

Kniha byla představena, uvedena a polita, Ondřej Neff, JWP a Mirek přečetli každý kus ze své povídky (poněkud mě zarazilo, že v jedné z ukázek vystupují rodiče JFK – otec naživo, matka in memoriam –, ne že bych si myslela, že se slavný agent vyhlíhl z anonymního vejce, ale takovíto hrdinové by prostě rodiče veřejně ukazovat neměli!). V tu chvíli jsem přistihla paní od televize, kterák prchá ke dveřím, tak jsem jí zastoupila cestu a Istivě se ptala, zda je příliš zděšena. Ale uklidnila mě, že už viděla šilenější věci, a ještě chvíli setrvala, než si natočili, co potřebovali.

Pak už jsem se zdržela jen chvíli a v poměrně komorní sestavě (já, Jirka Pavlovský, Štěpán Kopřiva, Jarek Mostecký, David Horák, Pavel Renčín, vzápětí nás doplnili známý drsný recenzent „řezník“ Leoš Kyša a Michael Bronec) jsme se odebrali do oblíbeného restaurantu Evald. Tam jsme si udělali poklidný konverzační večírek, než se kolem osmé objevil JWP se zbytkem hlučnější společnosti.

Nevím, zda si všichni účastníci akce svůj svět, pardon, svůj křest zasloužili, ale rozhodně si ho všichni užili. **Jana Jůzlová**

● **6. února** dopoledne mě v rachotě neúspěšně hledala Kristin, abychom se poradili o grafické stránce tohoto jubilejního IK.

Naštěstí se nedala odradit, takže se můžete těšit z jejích ilustrací.

Pak pronásleduji sponzory Akademie SF a odpoledne se vydávám do Krakatitu 2, kde se slevou nakupují okolo patnácti knížek edice Pevnost, nemám v tom úplně jasno, protože se v číslované edici těžce přepracovanému Tomu Němcovi občas podařilo očíslovat různé knihy stejným numerem, že to ale nechytil ani Jirka Vlček, je s podivem.

Velký klímovský večírek

Večer spěchám na večírek k Rámišovým, pořádá se na počest Vilmy Klímové, která se na pár dní zastavila v Praze, aby se její prvorozená mohla zúčastnit stužkovacího plesu Arcibiskupského gymnasia. Sešli jsme se v metru, protože Vilma zatím vždy k R. jezdila autem, cestou se k nám přidala Julie a Honza Vaněk, jr. a dorazili jsme jako první. Po nás se ještě objevila Sanča, Jolana Čermáková s Honzou, Michaela a Viktor Janiš. Pak si Vladan vyžádal ticho a upozornil nás, že uvidíme, co jsme již dlouho neviděli: a opravdu, přišla Hanička, ve velmi elegantním kabátku a s vlastnoručně upečenými šneky. Nakonec dorazili Milena a Eda Ecovi se svými dvěma ratolestmi, čímž doplnili počet dětí do dvanácti let na pěkné číslo pět (a počet všech účastníků vzrostl na dvacet).

Obývák byl hnedle i bez dětí, které byly ponechány osudu a elektronickým hrám (Nintendo), docela plný, chvílemi ani nebylo místo, kam by si sedli hostitelé, což ovšem příliš nevadilo, protože Vladan, který se snažil dolévat všem čtrnácti přítomným, mohl, když dokončil jedno kolo, začít s dalším, a to ještě Sanča s Vilmou vypomáhaly mícháním Pimm's. Věra byla zase docela vytižená donáškou táců s masovými kuličkami, krájením koláčů, přípravou pomela, a když si ji občas ještě vyžádaly děti, místo na sedačce jí chybělo ze všeho nejméně...

Vilma nám popsala, v jakém stavu je přestavba jejich domu v Malešicích, jak je daleko její román, Viktor rozebral překladatelskou scénu, já popsal hukot okolo nominace JFK na Počin roku, což pravda nezbudilo velký zájem, už je ten humbuk monotónní. Eda stejně jako Martin vystudoval jadernou fyziku, a mají tak pozoruhodně podobnou dikci, že jej Jolana považovala za Martinova bratra (ale představovat si je jako Sheldona s Leonardem by bylo velmi zavádějící); Eda pracoval jako manažer v několika nadnárodních společnostech a bavil nás popisem národních specifik ne/rozhodovacího procesu, v čemž se mu pokoušel sekundovat Honza, a v tom všem stihla Michaela a Julie probrat nějaké pracovní věci.

Občas se společnost rozpadla na hloučky, v nichž ženy probíraly své zkušenosti s dětmi a pánové se dostali i k naší komické politické scéně. Rozbor, jaký je rozdíl mezi Erikem Bestem a Janem Čulíkem, co je to bystrý debil, jak Pehe zvyšuje svou hodnotu na trhu práce snahou získat pověst experta, který se vždy mýlí, by vydal na kabaretní číslo...

A najednou tu byla půlnoc a cesta noční Prahou na Dědinu.

Nevím jak hostitelé, ale my se z večírku vzpamatovávali celý den, budeme jim to muset brzy oplatit.

● **7. února** okolo nás profičela Vilma na letiště, jen vyložila 25 litrů medoviny (má chalupu blízko Výzkumného ústavu včelař-

Nominace na nejvyšší ocenění ČS Fandomu

Mlok

Jiřina Vorlová za SF&F Workshop nominuje **Martina Koutného** za jeho práci zejména na poli CKČ, za to, kolik úsilí jí věnoval, aby zvýšil její prestiž, formuloval patřičně její statut a pravidla a též se staral o jejich dodržování, ku prospěchu autorům i porotcům.

Martin Koutný za SFK Třesk nominuje **Pavla Mikulášika** za jeho dlouholetou práci pro fandom i Fandom i v Radě a diplomacii, díky níž dokáže obrousit hrany třenic, tak aby se případné vnitřní spory neodrazily na kvalitě akcí pro řadové fany.

Roman „Randalf“ Kresta za SFK Rade-gast nominuje **Jiřího Pilcha**, v dobách minulých dlouholetého aktivního člena fandomu i Fandomu, který pracoval i v Radě, distributora samizdatových SF tiskovin na severu Moravy, překladatele SF povídek do Zapisníku a spolupředsedatele ostravských Parconů. V dnešní době se věnuje vydávání knih v nakladatelství Leonardo a aktivně propaguje SF v televizi. Byl oceněn polským fandomem za přínos a propagaci polské SF u nás, je držitel ceny Eurofandomu pro nejlepšího nakladatele.

Ludvík

Martin Koutný za SFK Třesk nominuje **Darth Ziru** a **Haninu Veselou** za vydání sborníku „Technokouzla“, projektu významně podporujícího začínající talentované autory.

Jiřina Vorlová za SFK Atair nominuje **rodinu Koutných** za scénář a sehrání historie Parconů na slavnostním zahájení Parconu 2008 v Plzni, zejména pak s přihlédnutím k Martinovu heroickému výkonu na rotopedu.

Zdeněk Rampas za SF klub BC nominuje **Pavla Koutského** a **společnost Headmade** za realizaci prvních tří audioknih s četbou zeměpisných románů v přednesu Honzy Kantůrky.

Jan „Pechy“ Pechanec z SFK Andromeda nominuje na Ludvíka **Marka Opluštila** za vytvoření a vedení stránek JFK Fans (jfk-fans.ic.cz).

Jan „Beneficus“ Olšanský za SFK Ring nominuje **Veroniku „Magiere“ Rychlou** za internetový projekt Děti noci, útočiště pro upíry a vlkodlaky (www.deti-noci.cz). Kromě práce na webu se Magiere věnovala rozvoji komunity fanoušků Homo sapiens homovorus a Homo sapiens lycanthropus také organizováním Vampconu na Festivalu fantazie v Chotěboři.

Jiřina Vorlová

ského), já jí předal pár knih, které nám možná zrecenzuje, a pokud nebude v Birminghamu čtyřcentimetrová sněhová kalamita, bude večer opět v Anglii.

● **8. února** vyslechnu recenzi na Bondarčukův film podle Obydleného ostrova od Strugackých (prý nejdražší ruský film všech dob), uvidíme, zda se k nám dostane, více FN na straně 31.

Přesto že prý jde o kýč, síla Strugackých je taková, že se z něho dá vyzorovat pravda o současném Rusku a jeho vztahu ke světu.

Podobně jako Viktor Kožený Kupónovou privatizací (a se stejně zhoubnými následky) jsem i já svou žertem míněnou kandidaturou Marka Stonea na Cenu Akademie SF rozpoutal vlnu nominační aktivity, v níž se nejkurioznějšími návrhy významenali zejména Ondřej Jirěš a Robert Pilch (**Ondřej Jirěš** nominace za výjimečný editorský počín, vedoucí k příkladné reprezentaci české fantasy v zahraničí /prodej autorských práv Legend české fantasy; **Robert Pilch** – za příkladnou a dlouhodobou podporu slovenských autorů z pozice redaktora, nakladatele a agenta; **Libor Marchlík** nakladatelství Fantom Printza rozšiřování čtenářské základny fantastiky systematickou produkcí a příkladnou distribucí komerčně úspěšných titulů).

● **9. února** v Krakatitu Filip Gotfrid trpí jako zvíře (pozdější diagnóza zněla: zánět hrudního nervu – poslední pak zápal plic), ani se nemůže ohnout, takže si povídáme hlavně o nemocech.

Nicméně požádal jsem pár přítomných, aby otevřeli „Svůj svět si musíte zasloužit“ a přečetli mi první ne/úplný-smysl, na který narazí. Výsledky této cca desetimínutové aktivity najdete v mém článku na straně 10, seznam mohl být delší, ale nechal jsem toho, protože Filipa bolel i smích :-)

● **10. února** stále ještě dokončuji Orientační seznam Akademie, snad se již budu moci věnovat jubilejnímu IK.

● **12. února** u Kruhu Egon, Vlád'a Kejval a Pavel Březina, všichni nekuřáci, takže jsem se rozhodl chvíli setrvat, když dorazila ještě Jolana, chvíle se protáhla. Probrali jsme nominace Akademie, Mark Stone je zde kupodivu velmi oblíben, ještě aby z mého žertu a popíchnutí něco nebylo :-).

Pak se objevil Vlado Srpoň a nalevo napravo vracel své dluhy, zdá se, že už se dostal z nejhoršího. Nebyl by to on, aby to něčím neozvláštnil, tentokrát historkou o tom, jak trápil úředníka banky zjišťováním, kdo nebo co je na rubu 500 Kč bankovky? Tedy na té straně co není Božena N. Cellindra, která má kontakty v hlubinách ČNB mi zjistila, že „je to grafikova licence a má to mít nějaký vztah k Božce, čili prý Viktorka nebo Divá Bára nebo tak něco“ :-)

■ **13. února** je pátek a docela lituji, že nejsem s Plzeňáky v některém útulném pivozářném zařízení, kde bychom společně čelili příslovečné smůle. Ale možná se to povede za měsíc, kdy se stejná konstelace bude opakovat.

Zdeněk Rampas

Ako som k bitke, SF a Interkomu prišiel

Už dávnejšie si Zdeněk pýtal nejaký matroš, najlepšie, ako som k SF prišiel. Nezдалo sa mi to veľmi zaujímavé, aby to bolo vhodné na uverejnenie, tak som to nejakú potichu v kútiku prečkal, kým ho táto myšlienka neopustí. Neopustila, dokonca pritvrdil. Že vraj výročie, nedá sa strieľať, tak do zbrane, ber pero do ruky, mariňáku!

Moje prvé kontakty so SF boli asi krv, pot a slzy. Teda spočiatku bolo fajn, to sa čítalo jedna radosť. Ale považoval som to len za odrodu dobrodružnej literatúry. Bol som pomerne čítavé dieťa, miestnu knižnicu čítajúcu asi 7000 titulov som mal onedlho prelustrovaný. Len niektoré príbehy ma upútali viac, ako tie druhé. Netušil som, že ide o science fiction, len som vedome vyhládaval práve takéto príbehy. Verneovky boli v pohode, nejaký Troska, Souček (ja som mu veril!), ale oslnil ma až Jožko Žarnay so svojím Tajomstvom Dračej steny. Túto knihu som si stále dookola požičiaval z knižnice, až tesne pred rozpadnutím väzby som sa rozhodol si ju prepísať. Tak som mnoho dní a nocí sedel a potil krv pri jej prepisovaní. Bola to drina, ale zdá sa, že to dosť pomohlo môjmu literárnemu čítaniu a odvtedy som sa aj dosť výrazne zlepšil v pravopise. Až o mnoho rokov neskôr som sa dozvedel, že Jožko bol kolegom mojej mamy v Kluknave, vzorom na napísanie mu bolo bralo nad dedinou, pod ktorým som bol aj počať, už bez Jožkovej láskavej pomoci.

Ku komixu som zase prišiel cez Rýchle šípy a CIDA, obdivoval som terajšieho ilustrátora Fantázie Ľuda Mikulu, môjho staršieho spolužiaka na ZŠ, ktorý ich kreslil tiež. Druhý krát krv tiekla, keď som otcovi šlohol niekoľko ročníkov Světa techniky a odniesol ho do zberu papiera, sfa by vzorný pionier a nepríliš vzorný syn, ktorému chýbali korunky. Zobral som bitku par exelance, doteraz ju mám v živéj pamäti. No a slzy tiekli druhý krát, keď som pri listovaní zbytku zbierky zistil, aké bohatstvo vo forme Kosmických príbehů od B. Dobrovolného som premenil na toaletný papier.

Už som vedel, že zháňam fantastiku, ale o SF som ešte nevedel a v blaženej nevedomosti som prežil ZŠ a SŠ v Krompachoch. Výsledkom bolo akurát prečítanie všetkého, k čomu som sa v menšom meste dostal a pokus o písanie niečoho vlastného, čím som privádzal do zúfalstva učiteľku slovenčiny pri slohových prácach. Za medzník na SŠ by som azda označil nájdenie Bradburyho Marťanskej kroniky u starej mamy na pôjde.

Na VŠ v Košiciach som mal dosť starostí sám so sebou a objaveným vlastným nezávislým životom, ale napriek tomu som fantastiku čítal ďalej. S kamarátkou Marikou (teraz už Halie-

novou) sme si navzájom vymieňali knihy, ktoré sa nám podarilo získať, až niekedy v roku 1986 raz prišla s tým, že objavila burzu SF kníh, ktorú organizuje nejaký sci-fi klub. Mal som už o tom nejakú predstavu, lebo som čítal rubriku Vlastu Talaša v Zápisníku, a tak s veľkými očakávaniami sme na burzu dorazili, tam sme sa dozvedeli, že existuje SF klub 451° Fahrenheit a odvtedy viem, že milujem práve fenomén science fiction.

Potom to už nabralo tie správne obrátky, stali sme sa členmi, vymieňali knihy v oveľa širšom zábere, tu som pričuchol k vydávaniu vlastného fanzinu, tu som našiel ľudí rovnakého razenia, tu som našiel fanov. Tu som prišiel na chuť onom, začal serióznejšie písať poviedky a objavovať doposiaľ nepoznaný svet. Za tento jav, objaveniu SF klubu a Fandomu, vďačím veľmi veľa vo svojom živote, na desaťročia nabral môj život iný smer a iné meradlo hodnôt. A dostávam s k Jádru pudla, tu

som prvý krát aj objavil Interkom a jeho nezastupiteľnú úlohu vo Fandome. Môj prvý článok bol asi v čísle 7/1988, kedy som sa hlásil zo zelenej diery v Martine, kde som v kasárňach založil SF klub, a neskôr nasledovali články zo života klubu a vraj populárna séria článkov z mojich dobrodružných ciest za SF. V roku 1988 som sa stal predsedom košického SF klubu a moje ďalšie príbehy z Fandomu by už boli na samostatnú knihu.

Teraz už len s úsmevom čítam pohoršenie neofanov, že si ich starší nevšímajú. Ja som na svojom prvom Parcone v Prahe tiež netrpezlivo tancoval okolo Zdeňka Rampasa, Ondreja Neffa, Pagiho a iných starších a veľmi známych fanov, ale nevedel som, čo im povedať, ako ich zaujať, aby sa so mnou bavili. Tam som pochopil, že jediná cesta k tomu vedie len tak, že niečo pre SF urobím, že niečo dokážem a potom sa môže baviť, potom sme na jednej vlne a na jednej lodi. Hádám sa mi to aspoň čiastočne podarilo. Interkomu na čele so svojím šéfredaktorom sa však toho podarilo oveľa viac, aj keď niektorí už nechcú vidieť tú najväčšiu prácu, ktorá už bola odvedená na poli vzniku a prosperitry Fandomu. Tak všetko najlepšie k narodeninám, Interkom!

Martin „Šimon“ Schuster

Osobne chápu, jak obtížné je vést periodikum, ale nedovedu si představit, jak těžké je, aby takový časopis vydržel neuvěřitelných 250 čísel. Interkom to dokázal a já doufám, že se dočkáme dalších kulatých výročí. V době internetu možná význam tištěných časopisů poklesl, ale ne všichni mají k internetu přístup a nejen pro ně zůstává Interkom cenným a vždy vítaným zdrojem informací ze světa fantastiky a fandomu. Díky za to všem, co se na jeho vzniku pravidelně podílejí!

Martin Šust

Jak jsem jak slepý k sci-fi přišel

Býti protistátním živlem je vždycky složité. V každé době. Já jsem to „protistátní živlování“ tak-ňák zdědil po tatínkovi jak synek v té pohádce o Loupežníku Lotrandovi. No, a když už je jeden „živlem“, nezbyvá, než aby se zase scházel s nějakými jinými „živly“. A tak jsem potkal Egonu. Egonu znáte všichni. Zrovna ho pustli z Ruzyně.

Tehdá ho skoro nikdo neznal, znala ho hlavně StB a různí živlové. Doba byla zlá, ofšem, přátelé, která doba byla za posledních asi tak pětiset let v Česku o moc lepší, že?! Moc jich nebylo! Jo, a žádné sci-fi hnutí nebylo!

Mimo spikleneckého živlování se ovšem mladý muž zajímá i o jiné zajímavé věci. Světová revoluce, pro kterou horoval Egon, byla sice na první pohled zajímavá, ale jen z toho se život fakt neskládá. Skládá se například, zvláště v mladém věku, z velké množiny mladých holek, které si ovšem bohužel nechtějí hned a s každým hrát na množení. Takže je dotýčný mladý muž frustrován. My jsme říkali, že je permanentně nasr..., ale my jsme to říkat mohli, páč nebyla tahle politická korektnost. Dokonce, přátelé – chlapci, v dobách bolševického temna jste mohli celkem veřejně a nahlas mluvit o tom, že se vám neskutečně líbí holky a že máte silnou touhu je někde nacpat do kouta a tam... No prostě, však to znáte. Tedy doufám...

Ovšem ani jenom ženskýma člo- věk nenaplní svůj mladý život. Chce to nějaké intelektuálně. A protože jsem si celou základní školu četl pod lavicí Julese Verna, Trosku a podobné tiskoviny, přilnul jsem k literatuře zvané sci-fi.

Pochybuje-li někdo, že jsme si četli pod lavicí skutečně celou základní školu, ať nepochybuje. Nás bývalo ve třídě tak 32 a nebo i 36 a zoufalí učitelé byli rádi, když jsme my, grázlové předměstský, jak nás nazýval matikář, seděli v lavici zticha a moc se nezapojovali do dění. Na to měly učitelky posazené v prvních lavicích hodné holčičky, co se hlásily a byly aktivní v Pionýru. Takže vztah k téhle literatuře by byl.

V době, kdy normalizace hučela kolem nás jak ruský sevrák, jsme na jedné konspirační schůzce s Egonem zabrousili také na sci-fi. Ono taky, zkuste si sami sebe představit, jak v hospodě celé odpoledne jen konspirujete. Takovou blbost může natočit jen šílený filmař, který o tom neví nic.

Egon pravil, že mimo „revolučního sdružení“ je také členem klubu J. Verna. Klub byl schován pod nějakou hlavičkou, tuším

že SSM na VŠCHT na Pze 6 (to neblbnu, tehdá se tak psalo, viz dobová píseň „V OUNZ na WC, chytili jsme TBC ...“. A že prý tam chodí bezva lidi. Nějaký inženýr, co umí haldu řečí, jedna bývalá královna krásy – jistá Carola, a tak vůbec. Kdo by odolal?

Schůzky v bytech, kde se předčítala literatura, v tomto případě scifistická, se příliš nelišily od schůzek protistátních. Podávalo se kafe, diskutovalo a četlo. A šíleně kouřilo. Kdo nekouřil, byl podezřelý. Egon ne, ten je z Košic, tam je možný všecko! I Slovák nekuřák!

Po pravdě řečeno, rozdíl v těch schůzkách tu byl. Na sci-fi schůzkách byla větší sranda. A taky se vám nestalo, když jste šli ze schůzky klubu J. Verna, že by za rohem číhali esenbáci a odvezli vás do Ruzyně. No, a s Egonem jsme si klidně špitli v klubu něco mezi sebou protistátního a ono se to v tom řevu a překřikování kamarádů scifistů tak nějak ztratilo.

V době normalizace větší na lidi uměla jen rusky, a to ještě blbě. Takže hlad po překladech anglo-americké sci-fi byl veliký. O pašování těchto knih do ČSSR by se dal napsat román. Pašovat se musely, protože bolševik jak ostříž hlídal, kdo by nějakou závadnou literaturu chtěl dovézt. A rozrušit tak naši pevnou ideovou jistotu.

My jsme pašovali a pašovali a pašovali a pak, ti co to uměli,

překládali a překládali a překládali a pak se to na schůzkách četlo a rozdávalo napsané přes průklepáky na takzvaný cigaretový papír a každý si nesl hrdinně domů jeden průklep.

Pokud to někomu připadá jak popis výroby takzvaných politických „samizdatů“, bylo to v zásadě to samý. Akorát že se scifisti nepovažovali za odbojáře a po pravdě ani bolševici je za ně nepovažovali. Akorát že se to oboje občas psalo na stejném psacím stroji.

Pamatuji si, jak mi jednou našli doma při prohlídce celou složku těchto průklepů. „Soudruhu, něco jsem našel!“ hlásil nadšen mladý příslušník nadřazenému. Ten nedočkavě uchoopil složku, usedl do křesla, začal listovat a číst, a jak listoval a četl a četl, pak najednou pravil: „Kurva, to je zajímavý čtení“ (měl v ruce složku klasických amerických povídek přeloženou Slávou Martanem). „Hele, pane Vlk, to je bezva čtení, nemohl byste mi to pučit?“ No nepučte to estébákovi při prohlídce! A nevěřili byste, fakt mi to osobně vrátil.

Egon a Vašek

Interkom a velmi stručná charakteristika Fandomu

slovní hříčka na písmena I a K

překlad zajištěn

Interkom: Informační instituce inteligentní, individuální interpretace idejí i iniciativ interaktivních individuí i intimních introvertů, *Interkom: Informační zpravodaj Českého Fandomu. Obsahuje nejen reportáže z různých conů a jiných fanouškovských akcí, recenze knih, takřka detailní popisy dění ve Fandomu zachycené bystrými smysly nejednoho fana.*

kteří krom konzumace knih, kinofilmů konují, koordinují kolikadenní kolektivní kratochvile, kompletují knihovny, kreslí, komponují, křtí knihy krásné (*fantasy*), kolikrát katastrofické (*sci-fi*), krvavé (*horor*).

Fanoušci, krom čtení knih a sledování filmů, také jezdí na cony, společně tráví volný čas a kupují si knihy svých oblíbených autorů. Ovšem nevěnují se pouze literatuře, ale také například hudbě a výtvarnu.

Kolem kolektivu kolují kachny, které, krom kousičků, krásně kecají.

Kontinuum kreativních kolegů kolikrát kouří kanabis, kalí, kecá, koketuje... kravina, kamarádi.

Objevují se názory, že příznivci fantastiky nedělají nic jiného, než jen hulí, chlastají, blbě kecají a nepracují.

A to není pravda.

Konkrétní kluzký konfliktní ksindl kazí kontinuitu komunity.

Nepřející jedinci, kteří tyto fámy rozšiřují, Fandomu škodí.

Kontrastní, kolikrát kontroverzní kolektiv každodenně kouká ke kosmu, komentuje kolonizaci, kreslí komiksy, komunikuje, kontaktuje kámoše kdekoli kolem, kdoví kde.

Tato různorodá skupina se mimo jiné věnuje astronomii a zajímá se o různé vědní obory, kreslí, komunikuje, a v rámci udržování kontaktu s fandomy ostatních zemí zajímá se o dění v zahraničí, na cony zve zahraniční autory a vydavatele a podílí se na pořádání velkých conů.

Koneckonců krása!

Ať je to jak chce, jsem ráda, že jsem součástí této skupiny neobyčejných lidí.

Jana Dvořáčková

Protože překlady, které jsme „produkovali“, se moc líbily, udělali jsme dohodu se štuďákama z VŠCHT. Oni to dohodli s rektorem, škola potřebovala „vykázat činnost“ nadřízeným orgánům, a tak vznikl slavný fanzin „Poutník“. A já tvrdím, že dodneška nevydává nikdo tak bezva sci-fi literaturu jako my tehdy. Podle našeho vkusu. A bez ohledu na nějaká „práva“. Takže Sláva Martan zkrátíl překlad Asimovovy Nadace asi na 50%. A můžu vám říct, pak se to dalo docela číst.

No, a pak přišel Parcon a v Pardubicích smrděla vždycky chemie jak zjednaná a bylo to tam bezvadný – to, co se událo kdysi, bylo „vždycky bezvadný“, že jo?!? – přišly jiné cony a pak přišla svoboda a kde-kdo vydává sci-fi a fantasy. A já stojím občas mezi regálama a nevím, co si mám koupit, a většinou si nekoupím nic, protože vychází takové ptákoviny, že je to až hanba. Asi vychází určitě i bezva knížky, ale které to jsou?

A pak se dinosaurů potkají někde na conu, a v pokoji Franty Moravce se o půlnoci jása a hraje na kytaru a popíjí a pak se mě opatrně někteří zeptají, kdo jsem, a Franta pokývá, že mne zná, a mladý holky sedí ale u úplně jiných chlapů než u mě, ale sranda je furt, a to je to hlavní.

Jo, a mám jen jednu radu pro mladé začínající autory. Tuhle jsem ji četl v nějakých novinách. Jestli si myslíte, že na literaturu nasytíte nějaké holky – většina mladých kluků z jiného dů-

vodu ani nezačne psát – tak to jste vedle. No, možná že i jo. Ale většinou to jsou holky, který si chtějí povídat.

Z tohoto důvodu se ovšem nesnaží mladý intelektuál být autorem, že. Nechce s děvčaty diskutovat. Jde mu o něco ehm, poněkud jiného. Ví, o co jde. Z praxe. Napsal jsem už skoro dvacet knih. Sci-fi ovšem jen jednu a ještě vyšla v Německu. Takže i když mne fanové moc neznají, o čtenáře nemám nouzi. Takže, mladí autoři, věřte mi.

No kdybyste si mysleli, milí fanové, že na to vyzrajete, když se naučíte hrát třeba na kytaru, tak to taky není ono. Též jsem vyzkoušel.

Zatímco vy máte jednu ruku na ladném krku kytary a druhou na jejím boku, konkurenti je mají položené na daleko zajímavějších křivkách. Ale fakt je, že to má určité výhody. Klidně si pak můžete až do rána číst sci-fi knížky. To jinak není zaručeno. Protože když nějaká ta kráska nechá vaši ruku poněkud déle na své oblině, nevím jak dneska, ale to se člověk tenkrát moc zase nevyspal. A nám jde hlavně o tu literaturu, že?!

No, na kterém pokoji bude příště mejdan? Abyste mne nezapomněli pozvat! Zpívání mi pořád jde.

Tak možná že na příštím conu.

P. S.: Tak tohle jsem napsal na požádání Zdeňka Rampase do Interkomu. Já bych si jinak nezačínal.

Václav Vlk

Proč je Mark Stone dokonce lepší než JFK (a Star Trek lepší než Star Wars :-)

Mark Stone není schizofrenik, nechová se v lichých dílech jako gentleman a v sudých jako puberták (nezískává v první knize pozornost žen znalostmi sommeliera a v druhé tím, že jim hodí za výstřih myš).

V Marku Stoneovi nelze napsat každou kravinu („hodil mu krabičkou machorek“) jen proto, že to autora zrovna napadlo s tím, že jistě někde najde paralelní svět, kde je to možné. V Marku Stoneovi přesně víme, že jej v první kapitole generál Khov odvolá z báječně dovolené v nějakém tropickém ráji, pak dorazí na ne dost rozvinutou planetu, kde byla na straně třicet brutálně znásilněna mladá a krásná šlechtice, Mark ji ale přesvědčí, že proto neztratila svou lidskou hodnotu, a za dalších třicet stran jí pomůže nalézt novou radost ze sexu. A taky vyřeší úkol mise a potrestá nějaké ty padouchy.

Mark Stone vyžaduje od svých autorů alespoň elementární kázeň.

Autoři Marka Stonea si nemyslí, že když v knize utrousí pár postřehů o dvoře Rudolfa II. (tak na úrovni Císařova pekaře), přispívají ke zvýšení vzdělanosti náctiletého čtenářstva.

JFK nemá komického robota, zdroj zábavy a poučení.

V Marku Stoneovi se nemůže stát, aby autor, který se nechce prodírat zmatkem, jenž před ním natropili ostatní psavci, úderem tupým předmětem způsobil hrdinovi amnézii a pak si s ním (bez paměti a minulosti) tropil, co jen chce.

V Marku Stoneovi dá více práce nalézt věty jako:

Zvíře za ním šlo poslušně, stejně jako by následoval otce nezdravý synek, který ho drží za pačesy.

Wermacht postupoval, jak analytici předpokládali, jen o něco málo hladce a rychle,...

Ruský revolver Nagant neklamal.

A ať chlapi po skončení s prací vyčistí pušky.

Milý milý Interkome,

nepamatuji si přesně den ani rok, kdy jsem Tě objevila poprvé, ale byl jsi pro mě zjevením. (Musím přiznat, že nejprve výhodným formátem, který se vešel do dámské kabelky.) Zejména však studnicí informací, zajímavých podnětů a neformální platformou k vyjádření. Kolik jen peněz jsem díky Tobě utratila, když jsem po seznámení s některým Tvým číslem běžela shánět recenzovanou knihu či zhlédnout kritizovaný film. Na kolik zajímavých lidí jsem změnila či opravila názor po přečtení jejich úvah, kolik jiných sfér zájmů jsi mi ukázal. A když jsi mi dal možnost v sobě publikovat (to už vím přesněpsal se rok

Houkl výstřel, hlubší než ostatní, se zpožděním explodoval, zmrzlou zemi zorala exploze minometné miny.

Z jedné strany se k němu blížil mladší seržant Gorovin, z druhé Dziernyč, který řídil jejich jediný tank a John ho měl za mrtvého. Ten s sebou vláčel ukořistěný kulomet.

...krátkou dávkou přibyl k zemi prvního Němce, který měl tendenci se zvednout.

Další z předností série o Marku Stoneovi je propagace a šíření původní české dobrodružné SF/F tvorby, podpora nových SF/F autorů a jejich průběžné publikování.

MS začal dokonce vycházet o několik let dříve než JFK a nevezl se tedy jen na současném boomu československého dobrodružného škváru.

Ale i když porovnáme dobu, po kterou vycházejí paralelně, zjistíme, že počet nových autorů, jímž obě série umožnily poprvé samostatně knižně publikovat, je podobný; dokonce v rozhodném roce, za který navrhl JWP „nominaci“ Akademie SF, umožnil toto Mark Stone Martině Šrámkové, kdežto JFK nikomu.

Ani označení „První ryze česká sci-fi/fantasy série“ nepřináší JFK nějaké body navíc, jde zjevně jen o klamavou reklamu, první SF sérii napsanou českým autorem je Dan Young od Jaroslava Velinského a vycházela již v devadesátých letech minulého století (1993-4).

A nesmíme zapomenout na poslední přednost Marka Stonea: Vlado Riša nechodí po ulicích (reálných ani virtuálních) a nepřesvědčuje nás, jak je jeho produkt skvělý, záslužný a nepostradatelný. :-)

Není vyloučené, že JFK má i nějaké přednosti (tuším, že některé části by mohly být považovány za literární grotesku), ale komu by se chtělo je v hluku vydávaném jeho fanoušky hledat?

zr

2002), byla jsem až nabuře pyšná, že patřím k Tobě (nadšení mi sice vydrželo jen do okamžiku, než jsem si přečetla ohlasy na webu, ale to už je jiná věc, která souvisí s mou kvalitou, nikoli Tvou.). Koneckonců i Ty můžeš za to, že píšu dál.

Opravdu už Tě viděl svět dvěstěpadesátkrát? Skoro se mi nechce počítat roky, které prostým dělením vyjdou. Blahopřeji a děkuji Ti, že jsi. A velké díky všem, kteří Tě tvoří. Víím, že se tak děje s nadšením a kvůli němu. Zůstaň tu s námi dál. Alespoň do pětistovky. A nejlíp až na věky ☺

Daniela Kovářová / 30.1.2009

Zakázaná planeta

Nervózně jsem přecházel po chodbě sem a tam, jen moje oči neustále monitorovaly velké hermetické dveře, za nimiž právě teď zasedala inspekční rada. Na moji žádost přiletěla prověřit výzkum našeho ústavu a jeho výsledky. Splnil jsem tak svou povinnost vedoucího vědeckého týmu, danou mi vesmírnou direktivou o nepřekročitelném pravidlu zpětné vazby, ale někde hluboko ve svém nitru jsem se za to nenáviděl. Je vysoce pravděpodobné, skoro jisté, že komise smete ze stolu vše, čemu jsem zasvětil celý svůj dosavadní život. Celý můj výzkum. Úplně všechno. Nekompromisně. Nenávratně.

Trvalo to nekonečně dlouho, ale nakonec se dveře skoro neslyšně otevřely. Připadaly mi v ten okamžik jako brána do pekla. Váhavě jsem do nich vstoupil a postavil se do pozoru.

„Jen račte dál, profesore,“ vyzval mě nadřazený inspektor. Ostatní mi dali jen zelený signál.

Šel jsem hrobovým tichem, jen občas zaskřípalo mé levé koleno. Již dávno jsem si ho měl nechat opravit, ale nebyl čas. Pomalu jsem došel až před komisi.

„Profesore, jsem nadřazený inspektor A, vpravo je první přísedící inspektor A minus a vlevo druhý A minus minus. Komise má posoudit nastalou situaci a je v mé výlučné pravomoci přijmout potřebná řešení. Za tím účelem jsme se seznámili se všemi záznamy a soubory dat.“

Stál jsem nehnutě jako sloup. Atmosféra se dala doslova krájet. I jednací místnost se mi zdála najednou nějaká mnohem víc ponurá, jakoby tmavší, řekl bych démoničtější než jindy. Připomínala spíše pitevnu.

„Musím ovšem přiznat, profesore, že mě osobně není příliš jasné, proč jste svolal tuto komisi. Doufáme jen, že doplníte vaši zprávu, která je pro nás snad příliš,“ lehce se přitom usmál, „snad až příliš vědecká.“

Ani jsem se nepohnul.

„Prosím, profesore,“ vyzval mě, a aby dodal svým slovům patřičnou váhu, i on rozsvítil zelenou.

„Vážená inspekční komise, mohu jen dodat, že vše, co jsem v této věci udělal, tak bylo vedeno mou upřímnou snahou, tedy nechtěl jsem způsobit takovou, respektive podnikl jsem maximum...“

„Toto není soud, profesore. Nemusíte se hájit. Jen definujte situaci, její prvky, prostředí a vazby.“

„Jistě. Promiňte. Tedy planetu Zemí jsme kolonizovali dle platné direktivy. Pro její velkou vzdálenost od naší hvězdokupy byla námi jen řídce osídlena a později bylo rozhodnuto zde zřídit pouze vědecké pracoviště k hlubšímu probádání planety. Já měl tu čest být postaven do čela této vědecké stanice. Naším úkolem bylo planetu zmapovat, podrobně zdokumentovat a určit, zda má pro nás do budoucna nějaký praktický význam, tedy přesněji hospodářský význam. Okamžité využití bylo totiž technicky nemožné. Problémem nebyla ani tak relativní blízkost Slunce, jako velké množství vody a s tím pochopitelně související vodní páry.“

„Rozumím, profesore. Pokračujte, prosím.“

„Po splnění první části úkolu, tj. zdokumentování planety, se ukázalo, že zajímavých materiálů pro praktické využití je zde

opravdu dost a dost. Bylo tedy rozhodnuto zkusit udělat něco s tím, aby se mohlo bohatství Země také využívat, aby bylo možné planetu trvale osídlit. Využil tedy problém, jak planetu vysušit, popřípadě najít způsob, aby ta voda tolik nevadila.“

„Myslíte odvodnit ji.“

„Laicky řečeno. Jenže se to ukázalo jako nemožné. Planeta má totiž dost nevhodnou oběžnou dráhu okolo Slunce, která bránila jak tomu, aby voda natrvalo zmrzla, tak tomu, aby se prostě vypařila.“

„A nějaké technické řešení?“ probudil se druhý přísedící.

„Možná, ale bylo by to velmi energeticky náročné a ve svém důsledku mnohem dražší, než by byl skutečný užitek z planety samé. Meziplanetární energounie by to zcela jistě neschválila. Bylo třeba hledat jiné řešení.“

„Myslíte biologické produkty, profesore?“

„Ano. Vypracovali jsme celý systém biologické podpory našich potenciálních hospodářských záměrů. Šlo o systém založený na vytvoření atmosférického obalu zeměkoule, který by se mohl sám udržovat v chodu a přitom nekřížil naše záměry.“

„Na bázi čeho?“

„Řady prvků, ale jako prioritní jsme stanovili kyslík. V plánu bylo biologickou podporu rozdělit na dvě základní skupiny. Na ty, co kyslík spotřebovávají, a ty, kteří ho produkují, a jejich vazby následně vybalancovat.“

„Zní to jako standardní vědecký experiment.“

„Také prošel bezproblémově celým schvalovacím řízením. Drobné rozmišky vznikly jen při stanovování pevninských lokalit.“

„V čem ten spor spočíval?“

„Statistickí podporování designéry chtěli pevninu rozdělit do pěti kruhových lokalit, v přesně stanoveném poměru, tuším 3:5:9:12:18. Kvůli vyhodnocování výsledků experimentu. Já a můj tým naopak navrhoval nechat věci volný průběh s tím, že při formování pevniny necháme prostě působit jednotlivé zemské desky. Klasická desková tektonika.“

„Z podkladů vyplývá, že váš návrh zvítězil.“

„Ano. Hlavně proto, že nevyžadoval žádné dodatečné energetické výdaje. Formování pevniny do kruhových lokalit v určitém poměru by bylo složité a navíc by se musely udržovat.“

„Kolik lokalit tedy nakonec vzniklo?“

„Dnes existují na západní polokouli dvě, severní a jižní, které jsou spojeny jen úzkou šíjí. Na východní polokouli dvě větší, taktéž spojeny, a jedna menší, která je od nich vzdálena jihovýchodním směrem a je úplně izolována. Jako kontrolní vznikla ještě jedna lokalita přímo na jižním pólu. A pak řada menších všude možně, ale ty nehrají roli.“

„Takže na těchto lokalitách jste přistoupili k oněm biologickým experimentům?“

„Nikoliv. Pro jistotu první formy živých organismů byly testovány v mořích.“

„Byl jste opatrný, že, profesore?“

Viditelně jsem si povzddechl. „Zpočátku. Ale dařilo se. Planeta se opravdu hodně zklidnila, její cykly se staly předvídatelné. Náš pobyt na planetě se stal mnohem bezpečnější.“

„Jak experiment pokračoval?“

„Bylo třeba spotřebitele kyslíku dostat z vody na pevninu. Předcházelo tomu mnoho simulací. Vyvinuli jsme proto i úplně nový, řekl bych revoluční software. Pak následovala řada pokusů, méně či více úspěšných, ale ve finále se to podařilo a vývoj byl slibný.“

„Přesto jste provedli radikální korekci. Proč?“

„Jistě. Vývoj gigaproduktů se ukázal jako neefektivní.“

Nadřízený inspektor ukázal na jednu z dokumentačních fotografií. „Myslete tyhle přerostlé ještěrky, které spotřebovávaly,“ znovu nahlédl do složky před sebou, „přesličky?“

Usmál jsem se. „Kapradingy, ale máte pravdu. Byla to chybná cesta. Nastala potřeba upravit vývoj gigaplazů ve prospěch jiných forem, přesněji menších spotřebitelů kyslíku.“

„To je ta žádost o přesměrování meteoritu ráže 10 kilometrů?“

„Ano. Jeho zásah na Zemi způsobil změny klimatu a v první fázi se zdál být dobrým řešením.“

„A v druhé?“

„Úbytek spotřebitelů kyslíků typu plaz obecně přispěl k rozvoji typu savců. Drsné podmínky po zásahu meteoritem ovšem vedly ke zocelení tohoto typu a v uvozovkách urychlenému vývoji nechtěným směrem.“

„To nám prosím upřesněte, profesore.“

„Jeden druh savců se nám nečekaně postavil na zadní.“

„Vzpoura? Ta přece pro vás nemohla představovat žádný problém. K jejímu potlačení jste přece měl dostatečné prostředky, nebo jste si je mohl urychleně vyžádat.“

„Já bych s nimi byl hotov raz dva,“ opět se probudit druhý přísedící. Ihned dostal od nadřazeného inspektora červenou.

„Nerozumíte mi,“ snažil jsem se uklidnit situaci, „tady nešlo o vzpuru.“

„Tak co se tedy stalo?“ otázal se první přísedící.

„Když jsem řekl, že se jeden druh savců postavil na zadní,

myslel jsem to doslova. Prostě se postavil na zadní končetiny a tím se mu uvolnily ty přední.“

„Takže mu zakrněly?“

„Bohužel ne. Spíše naopak.“

Na obou přísedících bylo vidět, že tápou. První vypadal trochu zmateně a druhý byl úplně mimo. Jen na nadřazeném inspektorovi jsem viděl, že už nejspíš pochopil rozsah a hloubku problému. Nehnutě seděl zabořen do velkého křesla a na jeho tváři byl dvojí jediný výraz – překvapení i obavy najednou.

„Pořád nechápu, profesore, v čem je sakra to nebezpečí!“ nečekaně přerušil ticho druhý přísedící.

Zhluboka jsem se nadechl. „Začali přední končetiny používat.“

„K čemu?“ nenechal se A minus minus odbýt.

„K různým účelům, ale zejména k manipulaci. Dokáží věci uchopit a zase je pokládat, opracovávat, užívat, dokáží jeden nástroj použít vícekrát a dokonce i k různým účelům, dokáží vymyslet jeho úplně nové použití, dokáží z několika různých věcí sestavit jednu složitější a tudíž dokáží...“ zarazil jsem se.

„Vyslovte to, profesore,“ vyzval mě nadřazený inspektor.

„Dokáží je také zase rozmontovat.“

Inspektor A minus prudce vyskočil. „Umí rozmontovat věci!“ vykřikl a vytřeštil leddiody. „Chcete říct, že by dokázali rozebrat třeba i složitý mechanismus, úplně ho... Až na součástky?“

„Myslím, že ano.“

„Myslíte, profesore, nebo jste si jistý?“

„Jsem si jistý. Jsou zvědaví, trpěliví a překvapivě adaptabilní.“

„Co jejich eliminace.“

„Selektivně nemožná,“ zavrtěl jsem hlavou.

„O, o, okamžitě navrhuji stav nouze, červená pro všechny sektory,“ vykřikl druhý přísedící.

Milý Interkome. Zítra letím. Ne z práce, to už mám za sebou a šel jsem sám, ale do Indie. Ve chvíli, kdy se tento text dostane ke čtenářům, budu někde na indickém subkontinentu hledat ubytování bez štěnic a s kyblíkem teplé vody za 5 rupií.

Nevím, proč si všichni vzpomenu na poslední chvíli, ale vzhledem k tomu, že jsem před dlouhou cestou musel dát do pořádku všechny svoje záležitosti (vy nepodědíte nic!), nemohl jsem ani odříct tatkoví Rampasovi, že mu napíšu, co mi dal a vzal Interkom.

Je to zajímavá otázka. Dal mi bezesporu spoustu lidí, se kterými bych se bez něj a bez fandomu nikdy nesetkal. Za některé jsem mu vděčný, za jiné už méně, popřípadě vůbec. Fandom je (teď, když není jisté, zda se vůbec vrátím, si to troufnu říct) skutečně kalný zahnívající rybník. Ale i ty jsou potřeba. Z kalu a hnití je po vyschnutí a dekontaminaci kvalitní ornice.

Jen se podívejte kolem sebe. Tedy dál od sebe, ti kvalitní nezůstávají ve středu, ale nikdy fandom nezaprou. Adamovič, Olša, Janiš... Je jich pochopitelně víc, ale přece jen nemám tolik času, abych je tu všechny vypisoval.

To jsou ti, kterým Interkom na začátku dost dal a pak jim asi i něco vzal. Třeba iluzi toho, že jednoho dne fandom vyjde

z polonuceného podzemí na světlo boží. Jenže to fandom nechce a není to ani jeho úkolem. Ani úkolem Interkomu. Interkom je tu proto, aby dával těm, kteří to zrovna potřebují (krom úkolu trpět za ty, co ve fandomu nejsou). A je jich stále dost.

Když si vzpomenu, jak jsem byl kdysi vděčný za zjištění, že přímo v okolí města, z kterého jsem posel, bydlí další fan... Byl jsem dojat až k slzám. Postupně jsem se sice s Radimem Kastelánem v mnoha věcech neshodl (možná to bude tím, že zatímco já se přestěhoval do Prahy, on zůstal v rodné Hlíně), jsem za něj Interkomu vděčný.

I díky venkovskému fanovi Radimovi jsem mohl daleko lépe pochopit samotný základ československého fanovství. Naši hrdost na to, že jsme zrna oddělená od plev stránkami postkatastrofických scífáren. Pýchu na vědomí, že když bude potřeba, budeme nejzemitějšími ze zemitých a přežijeme postatomový věk. I když nám svět (a zejména Česká republika) nerozumí, my světů budujeme. S naším prezidentem v čele na věčné časy, celou radou fandomu a poradami v Březové! Ať žije fandom, ať žije Interkom!

(Máucta, já letím)

Šumař

Nadřazený inspektor chvíli mlčel, potom vstal. „Pánové, děkuji vám. Můžete jít.“ Pak dál mlčky stál, jen sledoval oba přisedící, jak odcházejí.

Také jsem povstal. Bylo vidět, že nadřazený inspektor došel k závěru. Jasně jsem cítil, jak mi olej buší ve spáncích.

„Je to vlastně paradoxní situace, profesore.“

Váš výzkum, vaše výsledky jsou z jistého úhlu pohledu skutečný úspěch. Stvořil jste umělou inteligenci schopnou se nejen reprodukovat, ale i učit z vlastních chyb. Na druhou stranu jde o velmi velké nebezpečí pro nás všechny. Proto nemohu rozhodnout jinak.“

„Zničíte celou planetu?“

„Myslíte, že mám chuť hrát si na Boha?“

„Takže izolace.“

„Totální, profesore. Bez naší pomoci se nakonec beztak zničí sami. Kolikrát jsme to už viděli. Vždycky je to stejné.“

„Totální izolace. To znamená žádný monitoring? Ani vědecký?“

Zamítavě zavrtěl hlavou. „Lituji.“

Zmocnila se mě beznaděj.

Inspektor postavil na stůl mapovač, odjistil obě pojistky a dekodoval jeho klávesnici.

„Myslím, že bude lepší za střed zakázané zóny označit rovnou Slunce, že?“

Souhlasně jsem kývnul a se sklopenou hlavou sledoval, jak zadává potřebné údaje a souřadnice. Vypadalo to tak neosobně, skoro jako by si jen zapisoval nákup, na který nemá zapomenout.

„Hotovo.“

Nad našimi hlavami se začala modelovat vesmírná mapa. Slunce, pak Merkur a Venuše, Země, kolem níž kroužíme,

v rychlém sledu Mars, Jupiter, Saturn, Uran a Neptun, všechny jejich měsíce, celá sluneční soustava a dál, další a další, okolní galaxie. Gigantický prostor. Zíral jsem s hlavou zakloněnou, v němém úžasu, a vypadal jsem přitom jako dítě, které nechápavě sleduje pouťový balónek, který mu nečekaně ulétl. Přesně takový pocit mě nyní zcela ovládl. Můj modrý balónek, má Země, mně právě teď, přímo před očima, nenávratně mizí.

„Musíte mapu podepsat, profesore!“

„Promiňte, hned to bude,“ i tak mi chvíli trvalo, než jsem se opět plně soustředil. Aktivoval jsem identifikační modul, horizontální i vertikální šifrovací klíče a dotkl se mapy. Ihned se kolem Země začaly vyznačovat jednotlivé zóny nebezpečí. Trvalo to všeho všudy tak pět sekund.

„Potvrďte svůj podpis, profesore!“

Znovu jsem se dotkl mapy. Ta se definitivně uzamkla, na jejím kraji se objevil červený výstražný znak a výrazný varovný nápis: „Planeta je provozunebezpečná pro všechny druhy robotů. Planeta Země je zamořena aktivním biologickým materiálem, který se vymkl kontrole. Vstup je přísně zakázán!“

„Věda je plná slepých uliček,“ hořce jsem si povzdychl.

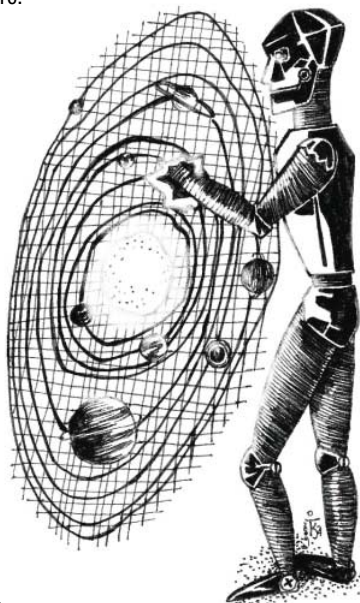
I inspektor stál nyní bez hnutí. Snad tím chtěl vyjádřit, že má soucit s mým zármutkem, že chápe moje rozpoložení.

„Co myslíte, budou na planetě Zemi ještě někdy roboti?“

„Kdoví,“ pokrčil inspektor rameny. „Kdoví?“

© Jan Váchal

penrous.cz/sci-fi.html

Interkom neopotřebovanýma očima

„Už jsi četla nový Interkom?“ tak zněla jedna z dočasně záhadných otázek po mém vstupu mezi fandom. Ne, většinou jsem ho nečetla. Nějak se ke mně špatně dostával. Zato kamarádi jej jakýmsi záhadným způsobem měli vždy. Ellie používala štosy Interkomu místo matrace do postele, Miles si v něm nosil věci do školy, aby se nezmačkaly, a u Draky si jím zřejmě zapalovali krb. Já nic. Vždy jsem musela loudit, nebo se vlně ovíjet kolem více či méně pochybných existencí, které nový Interkom měly a ještě ho nezužitovaly do salámu.

Zezačátku jsem si četla především reportáže z akcí, na nichž jsem byla, případně na které jsem v budoucnu jet chtěla. Co se tam všechno dělo? Mnohdy jsem ani nevěřila, že jsem byla na stejné akci. Časem jsem ovšem události popsané v reportech poznávat začala, a tak jsem se přeorientovala na noviny a drby. Jaké uspokojení člověk pocítil, když našel nějakou zmínku o sobě... hmmm. Časem ale člověk ztratí zájem i o pomluvy, zvlášť

když je dost často jejich původcem. Teď mě zajímají recenze na knížky, filmy a podobně. Nemám čas číst všechno, co vychází, a tady se můžu dozvědět, co za přečtení ani nestojí – nebo naopak. Řekla bych, že tady přesycení nehrozí.

V každoměsíčním lovení se skrývalo vzrušení. Byl v tom náboj. Bylo v tom dobrodružství! Seženu tenhle měsíc aktuální číslo, nebo ne? Bohužel, člověk si uvědomí tyhle všechny výhody, až když je ztratí. Přepsala jsem Interkom na sebe. Chodí mi teď do schránky. Trhám ochrannou fólii, čtu a po přečtení strkám pod matraci.

Adelaida

S*S*S*R: je tu Jarní Sjezd Starých Sf Rarit, rezervujte si večer 3. března od 17.30 (nebo později). Sejdeme se zase v salonku restaurace Skanzen na Florenci. Dejte včas vědět, zda se Vám to hodí, srdečně zvou Jolana, JWP (OZ) a ZR. Adresa: Skanzen, Praha 8 – Karlín, Sokolovská 23

Z deníku BB (část dvacátá první) – Z neofana dinosaurem a zpět

(BB = Blbá Blondýna = mimikry ženy středního věku, úspěšně zabírající zejména v pražském dopravním provozu a při komunikaci s muži obecně).

Jak řekl klasikkdo chvíli stál, už stojí opodál. Podobně blondýna loni v létě změnila místo a s novou prací zapomněla na okolní svět. Přátele vyměnila za kolegy a podřízené, knihy za vnitřní směrnice, filmy za mailovou poštu a vlastní tvorbu za pokyny a příkazy. Uplynulo několik měsíců a jako Šipkovou Růženku ji probudil obsah posledního Interkomu, jehož starší brášky v oněch měsících jen zlehka monitorovaly. A ejhle – učinila „objev“: neofanní problematika opět na přetřesu, být v podobě smířlivější než dřív. A pojednou se diví: kdo je vlastně ona sama? Patří k dinosaurům by nikdy nechtěla (blondýny se přece celou svou osobností snaží zachránit mládí, drahou kosmetikou je uchovávat pro další generace, být stále krásné, svůdné a žádoucí).

Zkouší počítat, ale počty blondýnám nejdou. Jakže dlouho se zajímá o sci-fi? Od svých šestnácti... to tedy je... ach bože 29 let! Víc než generaci, není náhodou už stará? Běží honem k zrcadlu, aby své tváři v tvář viděla stále stejné oči jako kdysi plné nadšení a uvnitř sebe malou holku těšící se na překvapení, milující očekávání a nadřazenou na vše, co zítřek přinese. Jsem tedy ještě neofan, utvrzuje se! Chci toho tolik (nejen ve sci-fi) zažít, tolik lidí poznat, tolik míst uvidět, tolikrát se milovat! Natáhne se

Co mi Interkom dal a vzal, milí čtenáři? V neposlední řadě mne naučil, že pokud jdu na nějakou akci, kde by se mohl vyskytovat i Zdeněk Rampas, musím mít v peněžence drobné za 200 Kč (později 250 Kč). Ale vážně – musím upřímně a s lehkým povzdechem, jaké jsem to byl mladistvé jelito, přiznat, že původní idea odebírat a číst IK před mnoha a mnoha lety bylo hlavně to, že jsem si chtěl přečíst o sobě, co jsem zase kde co-by Patricij Klubu TP vyvedl, ještě za starých dob bývalého (původního) Krakatitu. Vidina toho, že budu zase jmenován v tomto periodiku, mne hnala na cony, autogramiády, akce i přednášky či srazy klubů. Ideálně hned zraje na nich Zdeňkovi něco provést (například se zeptat, kdy vyjde nový IK – to spolehlivě zabíralo), abych se mohl opět na další číslo těšit a atakovat poštovní schránku. A byl jsem tam zase! Pak stačilo vždy nechat úplně náhodou otevřený IK poblíž objektu mé touhy a s nedbalou elegancí se zmínit, že si člověk jako já už ani nemůže někde zajít na skleničku, aby se o něm hned nepsalo. Oh, díky, Interkome, díky! No dobrá, zase kecám (trošku). Uběhly roky (proboha, tolik?) a já se pomalu a zřetelně stávám oním dinosaurem, kterým jsem se tehdy spíše smál. Svoje příjmení čtu

pro starší Interkomy a pozorně čte vše, co jí během posledních měsíců uteklo. Napoprvé nechápe, podruhé... na popáté pochopí: patří do stejné generace jako Zdeněk Rampas, Dáreček, Vlado Říša či Ondra Neff! Přemýšlí znovu (a že přemýšlení je pro blondýny problém!), ze všech stran poznání obrací: že by si dosud nevšimla, že jsou to všechno starci nad hrobem?... že jejich čas minul, skončil v pravěku a oni by se měli rozloučit těž...?

Nerozumí tomu. Vypadají jako ona... mají malé děti, nové ženy, milenky i myšlenky. Blondýna sedí jak hromádka nešťestí a vzpomíná... i ona asi byla kdysi neofanem. Tehdy na Parconu v Pardubicích... neznala nikoho, seděla, poslouchala, pak se zapojila, pozeptala a najednou je třicítka let pryč a z ní je dinosaurus. Co se to jenom stalo?

Pak se ta malá natěšená holka uvnitř naštve: proboha, vždyť tohle všechno je normální a přirozené a děje se stejně jako kdysi. I tehdy přece bylo třeba mít nápad, nebát se jej zkusit uskutečnit, říct názor, projev se, zaujmout, debatovat, být u toho a časem zjistit, že ho lidé berou... Nebylo to přece nijak těžké... Pak se sama usmjeje na svůj blondatý obraz a zatřepe hlavou. Blondýny si přece nedělají starosti. Uvnitř je stále neofanem. A těm dnešním přeje totéž! Nebojte, není to tak zlé.

Vaše Blbá Blondýna

Daniela Kovářová
(23.1.2009)

raději u obrázku na nástěnce ve školce mého syna nebo s mojí ženou na rezervaci stolu v romantické restauraci (samozřejmě když babička pohlídá). Nicméně vždy, když mi přijde nový IK, stejně rychle projedu první bulvárni stránky, co kdyby (reflex z mládí). A mezi námi – když se tam náhodou jednou za čas objeví moje jméno, raději IK hned strčím pod staré noviny. To víte, domácí štěstí je domácí štěstí. Ale teď už opravdu vážně (o chlouppek) – leckdy zaháčkuje nového fanouška spíš článek, kde se kdo na conu zlí, zabloudil v lese a nestihl svou přednášku, než vědecký rozbor Asimova na 20 stranách. A to ani nemluví o tom, že mnoho otevřených dopisů vyměňovaných mezi několika dopisovateli je natolik ostrých, že téměř cítíte pachutí krve. Když se do sytosti zasmějete/vyzyříte/namíchnete/vyšklebíte nad svou milovanou porci SFaF bulváru, čekají vás vždy ještě články vážné, zajímavé i téměř vědecké. Této mojí oblíbené směsi Blesku, National Geographicu a „Nad dopisy diváků“ přeji z celého srdce dalších 250 čísel (klišé, ale upřímně). Jo, a Zdeňku, těch 250 Kč mám zase připravených, neboj...

A přece kráčil!

Martin T. Schwarz

Pfko Zdeňka Páva

Tenhle příběh jednou vyprávěl stařík Patrick O'Hara, vyhaslá mediální hvězda a bývalý president státu, kterému se říkalo dávno zapomenutým a zbytečným jménem:

Vladař jedné říše měl tři syny. Dva poslal v čele vojsk do dvou sousedních zemí, z důvodů, které jsou dnes již nicotné. První syn si vedl skvěle, po mnoha hrdinských bitvách sousední zemi zcela rozvrátil a pokořil, nastolil v ní pořádky a obyčejě své říše, takže po několika letech již pozůstatky původní země nebyly vůbec patrné.

Druhý syn tak úspěšný nebyl, jeho vojsko bylo poraženo a on sám upadl do otroctví, kde strávil většinu svého času. Těžce se probíjel životem, strádal, ale vstřebával kulturu cizí země, naslouchal tamním učencům a naučil se spoustu nových a objevených věcí.

Třetí syn nedělal nic.

Zůstal doma, v říši svého otce, kde pobýval i po jeho smrti. Užíval si blahobyty, který rozmnožoval svými výboji první bratr, a čerpal vědění, které mu v dlouhých dopisech psal druhý bratr.

Tito tři bratři se na sklonku svých životů setkali, hodnotili, bilancovali a snažili se zjistit, který z nich prožil nejšťastnější život.

První, který měl mnohokrát víc věcí, než dokázal spotřebovat?

Druhý, který znal a věděl dvakrát víc než ostatní lidé?

Třetí, který měl obojí?

Patrick O'Hara se odmlčel.

„A jak to bylo dál?“ ptali se jeho posluchači.

„Dál? Nevím... S bratry jsme nikdy k žádnému závěru nedošli...“ řekl.

„Vím jenom,“ dodal po chvilce ticha, „že udržet si štěstí je zatraceně těžká věc a nezáleží na tom, co máte nebo co víte.“

Sklonil se a podrbal po lesklém kožíšku štěstí, zvrátka se smutnými lesklými očima, které držel připoutané na silném a pevném řetězu.

Štěstí zasyčelo a vzteklo po něm seklo drápem.

CO MI IK DAL A VZAL - Richard Podaný

Vzpomínám si na jedinou věc, kterou mi Interkom vzal, a tou je kdysi pečlivě pěstěná, juvenilní image vlka samotáře ve vztahu k fandomu. Býval jsem cosi, čemu se říkalo „divoký fan“ (už jsem ten výraz léta neslyšel a jsem tomu rád). Přísně vzato jsem ani potom nikdy nebyl v žádném klubu a fandomového života se nadále účastním vysloveně podprůměrně, ale nemůžete být stálým přispěvatelem IK a zároveň předstírat, že vám fandom neříká nic. Vlastně můžete, pokud příspěvky posíláte z druhého konce republiky poštou. Rozhodně to však nejde, pokud se navíc k tomu často vidáte se Zdeňkem Rampasem. Každopádně nebyla moje odtazižnost od fandomu, která letěla na smetiště dějin už někdy v první půli devadesátých let, tak velkou hodnotou, abych toho litoval.

Na plusové straně toho je víc, ale chci se věnovat jediné záležitosti, protože je dost specifická k mé osobě, abych věřil, že o ní nikdo jiný asi psát nebude. Již v mládí jsem opustil (ve prospěch knižních nakladatelství) žurnalistiku a publicistiku,

ačkoli právě to jsem vystudoval. A Interkom mi poskytl publikační odbytiště takového druhu, jaká větší média jakéhokoli druhu neposkytují a poskytovat nemohou. To, co mě odpuzo-

valo na médiích, byla neustávající nutnost něčemu a někomu se přizpůsobovat. Fanouškovská či odborná publikace však má tu skvělou výhodu, že píšete pro okruh lidí, kteří v nejhorším případě aspoň dokonale znají základní pojmy a výchozí fakta, a v tom nejlepším jsou na probírané téma stejnými, jestli ne lepšími odborníky než autor sám. A já zjistil, že v takovém uspořádání věcí se mi píše mnohem lépe a radostněji. Po letech se z toho stal návyk natolik silný, že dokonce i psaní knižní recenze do deníku je mi někdy utrpením, protože musím vycházet z toho, že čtenář ví v zásadě prd. Marně se rozhlížím po tom širém světě a hledám jiné odbytiště kromě Interkomu, které by na jedné straně poskytovalo tento komfort a na straně druhé bylo děláno dost profesionálně, aby se tomu už s vážným výrazem na tváři nedalo říkat „fanzin“.

ZA ŠTEFANOM HUSLICOM

Bohumil Stožický

Z oka vypadnuté

Obzriem sa, vidím osud človeka.
Zrodil sa, žil a zomrel, tak sa stalo.
Tak všedne piesok z hodín oteká
a mne sa ho zdá tak nešťastne málo.

Mám v oku staré, krátke slovo „žiaľ“
a nechcem cítiť, že je obohrané.
Rád by som, aby si sa ticho smial
a nechal smrť stáť na opačnej strane.

Sme ľudia, mrieme, veď tak beží svet,
tak mi to vravel môj nebohý strýko.
Hej, beží, no a? Teba zrazu niet
a dierou v duši kričí mŕtve ticho.

Prázdnota dokáže byť desivá
keď priateľ zrazu do temnoty vojde.
Vraj v srdciach iných človek prežíva,
nuž skúsím žiť tak dlho, kým to pôjde.

Hromovlád a Štefan Huslica

Slovenská sci-fi prišla o jeden z svojich veľkých talentov, Štefana Huslicu. Jeho odchod je nečakaný a vďaka spoločným spomienkam (najmä z Ceny Gustáva Reussa) je pre mňa aj veľmi bolestivý. Radšej vám predstavím jeho predčasne ukončenú bibliografiu, ktorá o ňom povie viac.

Je autorom niekoľkých poviedok a zbierky *Niekedy* (2004). Poviedky Štefana Huslicu sa zaoberajú dnes aktuálnymi a zložitými problémami národnostnými rozpormi na Slovensku (*Tri farby*), prisťahovalectvom a multikultúrnosťou v rámci EÚ (*Hodinár*), terorizmom, popkultúrou (*Hudba*), tieňmi socializmu či nacizmu transponovanými do neradosných alternatívnych svetov (*Bodnutie včely*, *Narodený v Československej socialistickej*, *Tiene na múroch*).

Poviedky Štefana Huslicu sa opakovane umiestnili vo finále literárnej súťaže *Cena Gustáva Reussa* a v jej zborníku *Krutohľav: Tieni na múroch*, *Tri farby* (Krutohľav 1997), *Narodený v Československej socialistickej*, *Odpočítavanie* (Krutohľav 1998), *XXL* (Krutohľav 1999), *Hudba*, *Jeden deň Denisa Ivanoviča* (Krutohľav 2000). Publikoval aj v časopise *Fantázia*: *Prienik* (Fantázia 5), *Kristove nohy* (Fantázia 9), *Kvarteto* (Fantázia 13), *Prelievanie* (Fantázia 22), *Bratislavskij blues* (Fantázia 34), *Otázka času* (Fantázia 36), *Tradičné hodnoty* (Fantázia 37).

Štefan Huslica vo svojich dielach vytvoril množstvo iných svetov, paralelných realít a histórií. Snáď sa v jednej z nich našiel.

Marbh Maidin

Štefan Huslica byl vítězem a vícenásobným finalistou soutěže o *Cenu Gustáva Reussa*, členem poroty soutěže o *Cenu Gustáva Reussa* a léta organizačně pracoval pro *Slovenský syndikát autorů fantastiky*. Jeho povídky, které ozářily antologie *Krutohľav*, tvoří základ sbírky *Niekedy*. Odborníci ocenili originální a plastický styl, psychologický vhléd do postav, důvěrnou znalost prostředí, občanskou statečnost, se kterou ve slovenské politfiction zpracoval témata jako národnostní spory nebo mafie, ale především citlivý přístup k člověku a laskavý humor. Na horizontu slovenské fantastiky vzplál meteorit formátu vpravdě evropského. Žel, jeho dráha byla krátká a to, co jsme pokládali jen za vtipnou větu v životopisu, který poskytl pro jubilejní antologii *Vítězný Krutohľav* z prvních deseti let sborníků vítězných povídek, se stalo krutou pravdou: „Narozen v roce 1974 na jižním Slovensku, kde chci být jednou i pochován.“ Kdoví, na jakou hvězdu by se byl rozhořel vzácný talent, kdyby mu osud dopřál víc než krátkých 34 let života. I tak zůstane hvězdou slovenského literárního nebe i stálíci v našich srdcích jako čestný a statečný člověk a vzácný přítel. Bude nám chybět!

Ondrej Herec

Vôbec ma neprekvapí, ak meno **Štefan Huslica** čítate prvýkrát, hoci išlo o jeden z najväčších talentov mladej slovenskej literatúry za uplynulé desaťročie. Huslica písal fantastiku, vyhral aj súťaž *Cena Gustáva Reussa* a dostal sa do viacerých zborníkov. Jeho jediná zbierka poviedok *Niekedy* vyšla roku 2004, žiaľ, v malom vydavateľstve, ktoré knihu nedostalo k širšiemu publiku. Keďže išlo o žánrový titul, naša akademická literárna kritika ho, ako býva jej zvykom, celkom odignorovala, hoci išlo o mimoriadne výrazný a zrelý debut.

Za Štefanom Huslicom

Jeho poviedka *Tri farby* je najlepším krátkym literárnym spracovaním slovensko-maďarských vzťahov, aké som čítal. Už som ju viackrát navrhol do domácich aj zahraničných antológií a dúfam, že sa na ňu nezabudne. Navyše citlivo a kreatívne spracúva motív homosexuality, ktorý v slovenskom písaní zostáva viac-menej tabu. Viaceré Huslicove poviedky svedčili o mimoriadnom prozaickom talente a o zmysle pre silný nápad aj humor.

Nebol to typ autora, ktorý bez písania nemôže žiť, písal pomerne málo a v profesionálnom živote dosahoval úspechy ako obchodník. Bol som presvedčený, že jeho čas ešte príde, možno o pár rokov, alebo desaťročí, ale jeho nadanie sa raz prejaví. 16. decembra 2008 Štefan Huslica dobrovoľne opustil tento svet. Mal tridsaťštyri rokov.

Češ! jeho pamiatke!

Michal Hvorecký

Prišlo to ako blesk z jasného neba. Keď som v stredu večer dostal SMS-ku, v prvej chvíli som ani nevedel, od koho vlastne je. Až po hodnej chvíli mi došlo, čo sa stalo, a ešte dlhšie mi trvalo, než som tomu dokázal uveriť. Pravda je však krutá. Števo Huslica už nie je medzi nami! Je to hrozné, ale je to tak.

Števo vstúpil do SFK ORION v roku 1992. Okamžite bolo zrejmé, že je to človek zapálený pre fantastiku, aj keď ju vnímal svojiskys trochou sarkazmu a odstupu. Neskôr síce do klubu prestal chodiť, pretože sa odsťahoval z rodných Dvorov nad Žitavou, ale stále sa k nám hlásil a považoval sa za člena ORIONu.

Ale hlavne, neprestával tvoriť. Stal sa jedným z dvorných autorov časopisu *Fantázia*, kde publikoval vari desiatku svojich poviedok. Niekoľkokrát vyhral v literárnej súťaži *O Cenu Gustáva Reussa* a neskôr sa stal dokonca jej porotcom. V roku 2001 získal prestížnu cenu slovenského fandomu ISTRON za poviedku *XXL*. Vyvrcholením jeho tvorby bola zbierka poviedok s názvom *Niekedy*, ktorá mu vyšla v roku 2004.

Števo bol jedným z najtalentovanejších slovenských spisovateľov vedeckej fantastiky, ktorá jeho odchodom veľa stráca. Jeho diela však ostávajú.

Mgr. Štefan HUSLICA tragicky odišiel z tohto sveta 16. decembra 2008 vo veku nedožitých 35 rokov. V našich srdciach však bude žiť večne.

Ondro Trepáč

S výrazným slovenským talentom v oblasti SF Štefanom Huslicom som sa stretol v roku 2005, keď som ešte pracoval v Slovenskom rozhlase. Pár dní pred našou pracovnou schôdzkou sa mi do rúk dostala jeho zbierka próz *Niekedy*. Mimoriadne ma zaujali témy, ktoré nastolil, a ocenil som aj „domáckosť“ príbehov. Zohnal som si na neho číslo s tým, či by mi poskytol rozhovor pre reláciu *Pars pro toto*, čo bol hodinový magazín o mladej kultúre a umení. Po krátkom váhaní nakoniec súhlasil, pri našom stretnutí sa mi priznal, že je z nahrávania mierne nesvoj, pretože mu je bližšie vyjadrovanie sa v próze, ako rozhovory v rozhlase. Bez ohľadu na to vznikol z nášho posedenia v štúdiu výborný publicistický blok, ktorý aj s ukázkami z kni-

hy vydal na 25 minút. Odvtedy som sa so Štefanom Huslicom osobne nestretol, čo mi je ľúto. Slovenská fantastika prišla o osobnosť, ktorej literárny um, nápady a nesmierna kreativita budú chýbať.

Tomáš Rec

Števa Huslicu som najskôr čítal v zborníku *Krutohlav* v roku 1998. Nenadchol ma. Bol som hyperkritický, pretože ako historik som, na rozdiel od príbehov o fotónových tryskách, rozumel. Bol som v tom čase omnoho menej zrelý kritik než Štefan autor; Ondrej Herec však talent neomylné rozpoznal.

V ďalších rokoch som čítal a varil zo Štefových textov kritický odvar. Osobné spoznávanie ostalo pri niekoľkých rozhovoroch. Števova tvorba ma posmelila k vlastnému písaniu; ukázal mi, že nemusia byť len akčné scény a popisy techniky. Števa ako človeka v podstate nepoznám. Vážil som si však na ňom vlastnosti, ktoré mne chýbajú: dôslednosť, precíznosť, vytrvalosť, schopnosť zaujať pevný postoj. Nikdy nebolo treba mnoho slov. Ostatne Štefan nimi šetril i vo svojich hutných poviedkach.

Miloš Ferko

LITERÁRNY MEMORIÁL ŠTEFANA HUSLICA

Milí fani!

V stredu 7. januára 2009 by sa náš dobrý kamarát, dlhoročný člen SFK ORION, spisovateľ Mgr. Štefan HUSLICA dožil 35 rokov. Jeho náhla smrť nás všetkých poznačila.

Rozhodli sme sa na jeho počesť vyhlásiť

Literárny memoriál Štefana HUSLICA.

Nejde o súťaž, nehrá sa o nijaké ceny.

Do memoriálu môže prispieť každý fan/fany ľubovoľným počtom poviedok v rozsahu max. 10 – 12 normostrán. Poviedky zasielajte vytlačené na adresu:

Scifi Klub ORION

Knižnica A. Bernoláka

Hlavné nám. 10

940 35 NOVÉ ZÁMKY

alebo mailom ako prílohu vo formáte doc. (MS Word) na: ondrej.trepac@post.sk

Tematika či žánrová príslušnosť poviedok je ľubovoľná.

Poviedky budú priebežne uverejňované na webovej stránke SFK ORION.

Ondro Trepáč

orionklub.blogspot.com

Redakce IK děkuje všem autorům za to, že poskytli své krásné texty o našem příteli Števovi a Dart Zíře za zprostředkování.

Moje cesta ke sci-fi aneb fandomem sem a tam

Snažím se vzpomenout na to, co se stalo příčinou mého trvalého zájmu o sci-fi. Na povrch vylézají vzpomínky zasunuté hluboko v paměti. Myslím, že těch pramínek, ze kterých vznikla řeka mého sci-fi života, je víc.

Určitě na počátku byly knihy. Neználka na Měsíci jsem četl někdy ve třetí třídě, ale ani dnes ji nepovažuji za SF. Knihu, která mi ukázala cestu, napsala Marie Grubhoferová a jmenovala se Prázdniny ve hvězdách. Od té doby jsem se snažil najít knihy podobné a uváděl tím knihovnici k šílenství.

Dalším pramenem – a myslím, že dost výrazným – byla návštěva výstavy úspěchů sovětské kosmonautiky. To, že jsem na vlastní oči viděl raketu, skafandr, lunochod a další věci, zapůsobilo mohutným dojmem. Můj devítiletý mozek viděl vše jasně – vesmír je nadosah.

Třetím pramínkem byla touha se prezentovat. Někdy ve třetí třídě jsem s kamarádem vydal první (a zároveň poslední) číslo časopisu – ne, nebyl věnovaný sci-fi. Od té doby jsem se redaktorsko-nakladatelské činnosti pouštěl pravidelně.

V páté třídě jsem se dověděl, že místní knihovna pořádá literární soutěž pro děti. Nezaváhal jsem a ještě do odpoledne jsem sepsal povídku. Měla rozsah jedné strany a byly to v podstatě velmi silně zkrácené a mírně upravené již zmíněné „Prázdniny ve hvězdách“. A ze mne se tak stal spisovatel. Začal jsem psát román, ale kde skončilo jeho torzo, netuším. Na gymnázium jsem se opět pustil do vydávání časopisu, tentokrát vycházel dva roky. Psal jsem povídky, navštěvoval hvězdárnu a hlavně kupoval a četl SF knihy tak rychle, jak stačily vycházet.

Rok 1980 byl zlomový – začal jsem studovat na MFF UK. Už při přijímacích jsem si všiml nástěnky místního klubu a hned první den jsem se na všechno poptal. Nejvíc mi prý řekne nějaký Petr Holan, zvaný Pagi. Ještě ten den odpoledne jsem klepal na jeho dveře. U stolu seděl student (ale asi 10. září nestudoval). Když jsem vykoktal, co chci a koho hledám, vyskočil od stolu s výkřikem: „Takový lidi potřebujem.“ Krátce jsme pohovořili a on mě odkázal na Vektora, který bydlel na stejné koleji. Rok v Praze znamenal rok poznávání sci-fi z různých stran, besedy, čtení povídek. Seznámil jsem se s Jirkou Markusem a vzpomínky na dobu, kterou jsme strávili při společném cestování, nevyzly. Uplynuly měsíce a s nimi termíny zkoušek a mně bylo jasné, že matfyz je nádherná škola, ale není určená pro mě. Na Pedagogickou fakultu v Českých Budějovicích jsem odcházel s přesvědčením, že musím založit sci-fi klub.

První program se zaměřením na sci-fi a s cílem získat členy klubu proběhl na počátku listopadu 1981 pod názvem „Sci-fi manie“. Návštěvnost byla obrovská, ale na závěrečnou výzvu přišel jeden člověk. Pak se mi přiznal, že se mu mne zželelo, když jsem tak osaměle čekal na zájemce o sci-fi. V každém případě o měsíc později následovala další beseda a i zájemci o práci v klubu se našli. V roce 1982 proběhl první Parcon. Známi z matfyzu mne hned šli představit jednomu člověku. Byl to Zdeněk a mám pocit, že každý se s ním musel v počátku své existence ve fandomu seznámit. Zdeněk je jediný, s kým udržuji kontakt neustále.

Pak šel život pomalu dál. Vyšel první fanzin, a já během druhého Parconu začal uvažovat o svém vlastním. Na Parconu jsem se seznámil s Jaroslavem Vopelkou a spolu jsme dali do kupy první číslo. Větší námaha byla ukecat představitele fakulty, aby to svolili. Z původně plánovaných šesti čísel ročně nakonec zbyla jen čísla dvě. Fanzin se jménem Ufík měl hnědou maloofsetově tištěnou obálku a v ní bylo 12 cyklostylovaných stran. Nevynechal jsem jediný con, poradou, ale s klubem to bylo stále stejné – pár lidí občas přišlo na schůzku, někdo přeložil článek, který jsem mu dodal, ale vlastní aktivita byla nulová.

Když se chystal pátý Parcon, napadla mne myšlenka. Každý účastník by dostal odznak a každý Parcon by měl malý artefakt určité barvy. A tyto dílky by se zavěšovaly pod sebe (asi jako tehdy populární čéčka). Ten, kdo by měl šňůrku nejdelší, by nosil hrdý titul Parcorán (= veterán Parconu). S nápadem jsem se svěřil Albertovi (myslím) a dověděl jsem se, že se už na něčem takovém pracuje. A tak jsem ho pustil z hlavy. Na Parconu, který se konal v Praze v roce 1987, jsem spolu s dalšími dostal cedulku s mlokem obklopeného hvězdičkami. Z mé představy tak zbylo jen jméno, ale i tak jsem za to rád.

Skončila škola, začal jsem pracovat, a mezi mé koníčky se zařadil vedle SF i počítač. Najednou jsem musel svůj volný čas i peníze dělit. Návštěvy conů jsem omezil, fanziny z cizích klubů mi přestaly chodit, občas jsem koupil knihu, která vyšla. Po dalším roce jsem dokonce vynechal olomoucký Parcon, měl jsem jiný program. Ale cestou na Slovensko jsme nocovali v Olomouci. Zavolał jsem pořadatelům, jestli bych se nemohl přijít podívat aspoň na kousek noci. Když jsem vstupoval do hlavního sálu, najednou slyším své jméno. Bylo to tak. Právě se vyhlašovali Parcoráni. Přijít o dvě minuty později, už bych placku nedostal. Svou přítomností jsem potěšil své známé, se kterými jsem si krátce popovídal, ale nelitoval jsem, že neuvidím celou akci. Můj vlastní program mne těšil víc. Ale našli se lidé, co mi vyčítali, že jsem si přejel jen pro ty hvězdičky kolem mloka. Další dva Parcony jsem navštívil na celou dobu, když nastala poslední změna.

Založil jsem rodinu a začal se věnovat jí. Peníze jsem přestal strkat do knih, z počítačů se stal pracovní nástroj. Víc jsem začal chodit do knihoven. Nastoupil internet a já měl dalšího koníčka. A celou dobu jsem v hlavě držel myšlenku na přibližní fanzinů ostatním. Po letech přemýšlení jsem se nakonec do toho projektu pustil a vytvořil jsem stránky, kam převádím staré fanziny pokud možno v podobě, v jaké byly vytištěny. A tak se internet stal dalším pramínkem, který ovlivnil můj vztah ke sci-fi.

Spisovatelem jsem se nestal. Od deseti do osmnácti let jsem se snažil psát povídky, román. Když jsem je ukázal přátelům, většinou jsem se dověděl, že nejsou ke čtení. Na jedné ze schůzek pražského Sci-fi klubu (tehdy jediného) jsem četl svou povídku „Krysy“. Ta jediná byla uznána jako vhodná. O pár let později mi povídku „Refrén“ vydal Jirka Karbusický ve svém Bonsai.

Karel Dvořák

KVARK

1/2009

Laskavá kniha aneb o selhávání lidí, kteří to mysleli dobře. Nebo ne?

Kniha *Laskavé bohyně* představuje umělecké ztvárnění člověka, o němž takřka bez váhání řekneme, že je zločinec. Představuje zpodobení jeho pohnutek, stimulací, okolí, které ho formuje. Je jím důstojník SS-SD Maximilien Aue, občan totalitního státu vedoucího dobovačnou válku, člověk, který se aktivně podílí na významných událostech v rámci nacistického režimu.

Co se týče knihy samotné, na síti je dostupné nemálo kvalitních recenzí (nebo představení knihy, jak komu milo), např. Alice Horáčkové [1], Wu Ming [2] či Ondřeje Kavalíra [3]. Nechci tedy opakovat už jednou řečené, a tak zkusím jejich postřehy rozšířit.

Začneme od lesa. Jednou ze základních tezí evoluční psychologie je stejný původ toho, čemu říkáme dobro a zlo. Konkrétně, to uvnitř našeho mozku, co nás nutí páchat dobro, nás vede i ke zlu. Dobro i zlo jsou tedy jen hodnotící kritéria; není žádné absolutní dobro a absolutní zlo. Nicméně, jsou to významná hodnotící kritéria, protože ustavují rovnováhu v lidské společnosti. Kdybychom se neshodli, my, v jednom čase a prostoru, na tom, co je dobré a co zlé, dlouho bychom tu nezůstali. Je to náš základní *modus vivendi*, deklarace zásad toho, co je únosné a prospěšné a co není. Samo sebou, nebyli bychom lidmi (a živými bytostmi obecně), aby i toto nebylo využito v další boji o místo na slunci, a tak tato pravidla určují a hlídají ti, kdo mají moc, a ti také trestají jejich překročení.

Pokročíme z roviny osobní do roviny společenské. Nejmarkantnějším ukázkou společenského uskupení, které můžeme označit jako symbol zla, je totalitní režim. Tyto režimy jsou dnes pro většinu mladých jen papírovými strašáky, kterými se především zastupitelské demokracie sem tam zaklínají, aby ukázaly, proč ony jsou dobré a tamti zlí. V pořádku, ano, totality skutečně omezují osobní svobodu násilím, zatímco zastupitelské demokracie svou moc realizují jen nepřímým omezováním, využíváním lidské hlouposti. Zvláštní je také vztah těchto zastupitelských demokracií (někdy eufemisticky nazývaných „svobodné společnosti“) k existujícím a již neexistujícím totalitním režimům. Na mrtvolách těch druhých tančí vítězné kreace, k těm prvním zaujmají verbálně nesmířlivý postoj, nicméně dokud nejsou přímo ohroženy jejich zájmy, nic praktického proti nim nedělají.

Nejčastějším terčem varovně zdvižených prstů ukazujících na zlo je režim národního socializmu v Německu mezi lety 1933 – 1945. Ne bez důvodu, z dnešního pohledu šlo o extrémně násilný režim, postavený na pseudovědeckých principech výlučnosti rasy, na jejím právu podřítit si všechny ostat-

ní, a to jakýmkoliv způsobem. V důsledku působení tohoto režimu zahynuly v době dlouhé pouhých 12 let desítky milionů lidí, ponejvíce v Evropě. Nicméně jiným režimům, které byly neméně násilné, se nedostává zdaleka stejné popularity. A to jen proto, že v důsledku historických kotrmelců, kdy se tyto režimy navzájem potíraly nádavkem k jejich boji proti prohnílým zastupitelským demokraciím, se některé dostaly v těchto konfliktech, nikoliv vlastní zásluhou, na stranu zastupitelských demokracií. Takže, když se výstražným tónem řekne nacismus, kromě tiché morbidní fascinace se ozývá i jasné souhlasné odsouzení, kdežto vyslovíme-li komunismus, slyšíme z mnoha parlamentů zastupitelských demokracií krákorání o omezování svobody.

Zpátky přímo ke knize. Mezi jejími recenzenty se objevuje nemálo těch, kteří buď přímo říkají, že kniha je špatná a zavrženíhodná, nebo prostě tak nudná a nijaká, že není zaznamenáníhodná. Jako bílá vrána pak mezi recenzenty působí Edouard Husson, francouzský historik, který v článku *Nemístný žert* (Un canular déplacé; Le Figaro 15.10.2007 [4]) vytýká autorovi nepochopení principů fungování např. řízeného vyvražďování židů; většina komentujících se na rozdíl od něj shoduje, že z historicko-dokumentaristického hlediska je kniha až patologicky přesná. Bohům žel, povrchnost médií přináší i příspěvky, které se jako surfaři pěkně vezou po vlně aktuální popularity knihy (Šéfe, něco vo tom napsat musíme, prej je to beseler), v nichž různí žurnalističti, publicističti a jiní příštipkáři předvádějí tanečky na různá témata; nejoblíbenější je odsuzování autora jako nacifila, sadistu a perversa na základě prosté skutečnosti, že odmítá vidět svět černobíle a že používá extrémní situace v uměleckém zobrazení reality. Horší klišé si už ani neumím představit. Třeba R. Olehla v MF Dnes [5] vytýká autorovi absenci morálního rámce. Je možné ho přehlédnout?

Ne již tak přímočarou ukázkou selektivní recenzentské slepoty budež Bertrand Renouvin [6]. Sladký bývá hlas svědce, to dobře věděl už Odysseus, ale i on věděl, že není možné si před ním pouze zalévat uši voskem, jak radí B. Renouvin. Je třeba jej vyslechnout a zapamatovat si jej, protože až ho někdy uslyšíme bez varování, poznáme jej snáze. Není možné se spoléhat na popisy z druhé ruky, ty sice mohou být přesné a jasné, ale člověk je bytost navýsost emocionální a jen skrze emoce a prožitky jednáme jako lidé. Naopak, čistý rozum je to, co nás nutí dláždít si cestu do pekel dobrými úmysly. Renouvinem reprezentovaný, pseudohumanistický a přecitlivělý přístup, snaha o appeasement, snaha vyhýbat se konfrontaci se svým svědomím, to přesně vede k těm hrůzám, které Littell představuje ve své knize. Lidé selhávají nehledě na historickou paměť, neustále *ad nauseam* opakujeme to, co jsme vyhlásili za nemožné opakování. Maximilien Aue je člověk, který vedle nás stojí v tramvaji, se kterým můžeme sedět na koncertě nebo jsme to my sami. Nemá na čele číslo šelmy a není o nic miň zrůda než

ti, jejichž zločiny dnes a denně přecházíme mlčením, protože o nich vědět nechceme (a kolik z nich „legálně“ třímá moc?). Jedno velké plus Littellovy knihy je to, že ukázal, před čím oči zavírat nelze. Neustálé vyčleňování nacizmu jako něčeho „odlišného“ od toho, co se většinou děje okolo nás, je smrtelnou iluzí, která způsobuje, že se totéž objevuje znovu, a znovu nepoznáno. Ať už jsou podobné počiny jako třeba film *Die Welle* (nebo jeho americký předobraz *The Wave*) jakkoliv zkratkovitě a jejich dějové linie málo uvěřitelné, co uvěřitelné je, to je snadnost, s jakou se z „normálních“ lidí stávají „zločinci“. V tom se všechna obdobná díla shodují. Žádné moudré dokumenty ani muzea lidi nemohou varovat před tím, jací jsou oni sami, pokud toto varování nepříjde zevnitř; spása zvenčí nepřichází. Nikdy nás nebude zabíjet komunismus nebo nacismus, vždy to budou lidé, kdo stisknou či uvolní spoušť. Lidé. Nejsilnějším klíčem k lidem je jejich přirozené chápání mýtických příběhů; skrze umělecké dílo. A proto se domnívám, na rozdíl od B. Renouvin, že lepší taková beletrie než všechny historie dohromady.

Littell na extrémní poloze nacizmu a svého hlavního hrdiny ukazuje genezi a proliferaci toho, čemu říkáme zlo, které se rodí, aniž by ho ohlašovali fanfáry. Které se rodí denně. Schopnost něco takového zaznamenat je uměním.

K vypíchnutí významu Littellovy fabulační metody malý příklad kvality uměleckého ztvárnění z trochu jiného soudku. Zobrazení všednosti a každodennosti, jejich povahy, neustálého balancování mezi odosobněnou přičetností a organizovaným šílenstvím se v našem prostředí dá dobře demonstrovat na dvojici režisérů: Hřebejk versus Zelenka. Tam, kde v poslední době Hřebejk ukazuje rádobu reality běžného života na tuctových postavách v podobě nemastných neslaných komedií, jejichž frky zapomeneme dvě minuty po opuštění kinosálu, tam Zelenka naopak ukazuje skutečnou hloubku bytí člověka pomocí lidí, kteří jsou jen zdánlivě „normální“, v davu, ve stádu, ale každý má svou individualitu, která obtížně snáší maloměšťácká kritéria slušnosti. Stejně tak i Littell k zpodobnění svého záměru ukázat zrod zla použil nadsázky v podobě incestního bisexuála, vzdělaného, nenápadného Maxe, jímž může být leckdo z nás, vrženého do soukolí sociálního systému, který se svými „subjekty“ zachází podstatně a zásadně hůře než náš demokratický systém. V něm nám, občanům, alespoň (nebo jen?) zbývá k vyjádření nevole možnost volit jiného *parahanta* politika, protestovat v ulicích nebo dělat, že nás to nezajímá. Za projevení názoru nám fyzická likvidace nehrozí. Max v té své situaci jen rozdává chleba na smrt jdoucím židům, získává notové zápisy pro nadaného chlapce, jenž je mrtev dřív, než dodýchá, vede učené disputace s mužem „z druhé strany“, který je zdánlivě stejný jako on, a kdyby si ti dva vyměnili historické role, nic jiného by se tím nezměnilo. Propadá se hlouběji do zoufalství, které neumí pojmenovat, absurdita jednání je jedinou odpovědí na nepříčetnost toho, co se kolem něj děje. Už ani není schopen poznat, že se zamiloval!

Volnou asociací mi v souvislosti s touto úvahou o uměleckém vyjádření skutečnosti tane na mysli jeden z dílů pořadu *Alles Gute*, který se objevoval v dnes již neexistujícím pořadu *Česká soda* (odsouzenému k zániku stejným stáletrvajícím za-

prděným maloměšťáctvím spolu s Tluchořovými Lábuse a Kaisera). Ten díl se jmenoval *1940* a zazněla v něm šilená věta: „Koncentrační tábor je jako šoubiznis – když dobře vypadáte, lidé se k vám rádi vracejí.“ Oč je takováto umělecká výpověď o zrudnosti nacizmu silnější než všechna fakta o povaze lidské duše?

Mezi zajímavé ukázky, avšak spíše pro čtenáře *Interkomu* než pro běžnou veřejnost, uměleckého zobrazení šílenství doby v podobě lidské reakce na silný vnější tlak patří Maxův nápad, v knize podávaný jako naprosto seriózní, na využití modelu marťanské společnosti z knih Edgara Rice Burroughse na „vylepšení“ zamilovaného Himmlerova projektu *Lebensborn* (pozn. Littell sám začal jako spisovatel SF, viz jeho kniha *Bad voltage*). Fiktivní Himmler, nadšený Aueho nápadem, označí E. R. Burroughse za vizionářského autora!

Stále to některým recenzentům nestačí k pochopení autorova způsobu komunikace? Tak potom je tu Kousanec, který Vůdci ušetřil Max při předávání vysokého vyznamenání v Berlíně, který měl co nevidět padnout. Kousanec, který z válečného hrdiny udělal nepřitele č. 1. Ještě ne? Potom nám už zbývá jen popis stroje na přežití, citujícího Kirkegaarda, biologického stroje, který reaguje v ohrožení instinktivně. A přežívá. Množí se. Uspívá. A bez jeho vlastního přiznání nikdo ve slušném a poctivém podnikateli nepozná, nemá šanci poznat „polepšeného fašistu“.

Při čtení jsem se rozhodně nenudil. A zle mi nebylo z popisů různých „lidskosti“ nacistického režimu a jeho proponentů (asi kvůli mé emoční oploštělosti), ale z možné odpovědi na jedinou otázku, kterou si dle rozhovoru pro tisk položil i sám autor: pane Havliši (nebo Littelle nebo Nováku), copak byste dělal, kdybyste se narodil jako Němec okolo roku 1914?

Upřímně, sugestivnější a lépe napsanou knihu o lidském selhávání jsem snad ještě nečetl. Ne, neříkám, že činy, jaké konali nacisté za druhé světové války, by měly být netrestány pod záminkou „on za to přece nemůže“; takový luxus si lidská společnost nemůže dovolit. Ano, zákony (a tzv. spravedlnost) slouží tomu, abychom omezili autodestruktivní tendence každé společnosti (kdyby uměla srnka řídit buldozer, les by klidně vyplundrovala, říká biolog Matt Ridley), ale kdo před realitou a realností těchto tendencí jen zavírá oči, ten se dočká maximálně toho, že ho doběhnou a dostanou. *Ty, kdo nemáš strach sám ze sebe, ty první hod' kamenem.*

Jan Havliš

Laskavé bohyně – Jonathan Littell, Odeon 2008

[1] www.knizniweb.cz/laskave-bohyne/recenze.html

[2] www.wumingfoundation.com/english/outtakes/the_kindly_ones.html

[3] www.advojka.cz/archiv/2008/46/genocida-jako-umeni-fugy

[4] www.lefigaro.fr/debats/20061108.FIG000000047_les_bienveillantes_un_canular_deplace.html

[5] kultura.idnes.cz/laskave-bohyne-je-kniha-ktou-doctete-s-pauzami-na-zvraceni-plr-/literatura.asp?c=A081108_150327_literatura_jaz

[6] www.vulgo.net/index.php?option=com_content&task=view&id=1073&Itemid=1

Nanečisto

Lidi tě oblafnout můžou, ale pes tě nezradí nikdy. ... To musím někdy strčit do povídky o zoofilovi. Ale svět je krutý a nespravedlivý, a tak zapomene i ten pes a Kirill Danilovič Maximov, který se jednou takhle vrátil domů a zjistil, že je tam doma někdo úplně jiný, se nadále propadá do zapomnění jako vystříženého z paranoidního snu. Zůstává mu jen kamarád Konstantin Igorovič Čagin, ale i ten si vzpomíná jen díky poznámkám v počítači. Peklo, absolutní kafkovské peklo. Zapomenou i na povídku o zoofilovi...

Nový román Sergeje Lukjaněnka je hustý. Chápu, že čtenář, který nemá náběh k úzkostným paranoidním reakcím, z knihy nepoleze přímo po zdi, ale atmosféra totální bezvýchodnosti je v prvních kapitolách děsivá. Práce psychologa, to je vidět. Děsivá tak, že jsem si oddechnul, sotva se Kirill proměnil ze ztraceného pronásledovaného vyšší mocí v její předprogramovaný nástroj, ačkoliv to znamenalo útok ke klasické spasitelské bylině, jak ji od Lukjaněnka dobře známe. Avšak, i když se může zdát, že proměna v celníka ve věži s dveřmi do léta je nutně laciná a zábavní voziček bude dalších 200 stran kodrcat po dobře projetych kolejkách vyražďování upírů, vkladků, zptvořenců a promě-zamě-Něnců, aby dorazil do nádražíčka happyendu, v němž zocelený hrdina zmizí s kozatou Marusjou v borůvce a čtenář v poslední větě – za dobrosrdečného volání babičky v šátku: „Děti, děti!“ – zahlédne v soumračném oparu předzvěst druhého dílu – utržené ucho tchána bratra neteře hlavního záporáka, není tomu tak! Pravdou je, že Lukjaněnko, ačkoliv dle našich zkušeností míří do tuctové srágorie, vždy záhadně vybere zatáčku před septikem, aby předvedl vý-

Milý Interkome!

Předem mého dopisu přijmi gratulaci k narozeninám tvého 250. čísla a dovol mi, abych přičinil i pár dalších neotřelých slov.

Pokud si vybavuji (ale nejsem si zcela jistý), jsi jediný časopis na této planetě, který jsem si kdy předplatil na dobu delší než jeden rok, a poctivě si tě předplácím snad od samého tvého zrodu. Prostě nemohu jinak. Předplatné je mi totiž patrně automaticky obnovováno a částka je mi strhávána z tajného účtu vydavatelem ZR. Nicméně jsem snad nikdy na vteřinu nelitoval. Svého času jsem tak nejméně stokrát (už si přesně nepamatuji) absolvoval ten malý rituál, kdy jsem ze své poštovní schránky nedočkavě vyjmul tvé nové číslo balené v nízkohus- totním polyethyleny a vehemetně, někdy snad až ztekle trhal kvalitní hnědou lepicí pásku, bránící tvému vypadnutí na podla-

běrový akční román s filozofickým poselstvím. Tuto poznámku jsem si učinil na straně 117 a dosud si za ní stojím.

Lukjaněnko svým způsobem znovu vstupuje do stejné řeky a ptá se na roli jednotlivce v systému, pevnost jeho názoru a sílu jeho přesvědčení vůči moci. Co hůře, Lukjaněnko se, postmoderně řečeno, ptá na odpovědnost kolečka v soukolí, na odpovědnost těch, kdo určují pravidla, ale nedisponují absolutní mocí nebo konečnou pravdou. Je moc opravdu jediným kritériem účty, nebo si i kolečko v soukolí může dovolit vlastní hlavu a vlastní hodnoty, být za cenu vlastního semletí? To je přitom další zajímavá filozofická otázka:

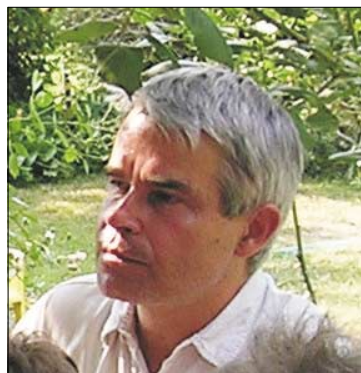
Může si všedrtící mlýn dovolit drtit kolečka svých soukolí? V matematice Gödel a v informatice Turing ukázali, že všeřešící teorie/stroj se sama/sám nevyřeší. Ovšem příkladů všedrtících strojů, které se rozdrtily již před koncem tisícileté záruční doby, známe z dějepisu desítky. Ačkoliv je Nanečisto o jiném filozofickém problému, jak svědčí název, i tato linie skýtá dostatek prostoru k přemýšlení a jistě v tom můžeme vidět odraz životní zkušenosti s mocí a se snahou zajistit si respekt okolí a slušný život, což lze jen v roli kolečka v soukolí, protože rigidní společenské stroje mají jen dva vstupy: servisní vrátka a ná-

sytku drtiče.

Přísně vzato jsem pravoslavný. A pokřtěný nikoli v dětství, ale ve věku již zcela uvědomělém. Veliký stín velikých dějin a veliké říše vystupuje v nové knize mnohem více, než bývalo zvykem. Celá léta nám to ZR říkal (zřejmě narážka na IK 9/2008, str. 12) a koncem roku 2008 i napsal, ale my jsme mu nevěřili. Teď to nejde přehlédnout. Výzvy k pročištění jazyka zde a obratná filipika o rozdílu mezi partyzány a nacisty o sto stran dříve. Já to chválím, nesmí se zapomínat, kdo byli ti dobří (partyzáni) a kdo ti špatní, ačkoliv mi je jasné, že tento

hu. Dnes již síly na rozdávání nemám, a pásku proto obvykle stříhám nůžkami. Ale takový je prý život.

Když už jsem zmínil rituály, vzpomínám, jak jsem se kdysi na základě osobního pozvání až naléhání ZR několikrát zúčastnil seancí zvaných lízání. Přes tajemný název byla jejich náplň prostá: s několika mladými

typ kácení lesa zanechá v nejednom oku třísku neporozumění. Ovšem mají-li pravdu všichni, efektivně žádná není a brzo ji bude mít ten, kdo nebude kvůli té své váhat bodat nožem. To je druhá strana mince, na jejímž líci je „jediná Pravda“. V druhé upomínce na dějepis můžeme připomenout, že vlastně jen málo říši bylo vyvráceno, většina včetně těch nejslavnějších shnila nastojato v miliónech pravd bezmocných a lži mocných.

Lukjaněnkovo ukazuje mistrnou práci s lidskou psychikou rovněž při úvaze o příčinách VŘSR. *Ještě nikdy jsem se neseťkal s třídní nenávisť ... A najednou jsem měl pochopit, co asi zakoušel drobný hokynář, když k němu do krámu v říjnu roku 1917 vtrhl revolučně naladěný námořník.* Obecnou frustraci, závist a pocit, že věci nebudou tak, jak mají, najdeme v pozadí etnických a sociálních konfliktů i v nebeletrických výkladech. Byl jsem si vědom velkoruských vášní už při čtení a poznamenal jsem si něco nepěkného o výlevech jedné nesympatické paní zhruba v půli, ale Lukjaněnkovo mne v jejím dalším směřování neklamalo, obvinění z obhajoby světovlády ukládám k ledu. *Rusko potřebuje novou národní myšlenku.* Ale je to těžké. Snad toto prohlášení učiní pochybám konec: *Osobní vina za nedokonalost světa – vlastnost, vlastnost, která zemi brání, aby si taký našla svou „národní identitu“ a pak z ní profitovala.* Hlavou mi stále vrtá podivná postava Kirilla Alexandroviče Jegorova – pracovníka KGB, bývalého majora a Hrdiny SSSR, snad jen náhodně podobná hrdinovi ze střechy rajchstagu, udivuje jistou, pro nás středoevropany neskousnutelnou životní filozofií: *V zájmu historické kontinuity to navlékli na neúspěšný atentát na Lenina, který proběhl v našem světě, jenže tady ho rovnou oddělali. A zemi přeorientovali do jiných kolejí, ale přitom se dobrých idejí nevzdali, to si zase nemyslí.* Beru ji jako negativního pokusitele.

V anotaci na knihu je připomínán film Síť, ale tento motiv vyprchá na několika stranách a děj se stočí někam jinam, řekl bych – a teď trochu prozrazuji – do směru Kizogova a Straubova Talismanu či Barkerovy Imagiky. Ale neoufujte, výstavka je putovní, viz též konec posledního odstavce.

Protože jakmile de vo nóbl literaturu, tak se tam buď žerou hovna, nebo se jebou do řiti. Orgie citací ruské i světové literatury jsou tentokrát neobyčejně silné. Narazíte na Ostapa Bendera i verše Ťjutčeva, kromě ruských klasiků a současných po-

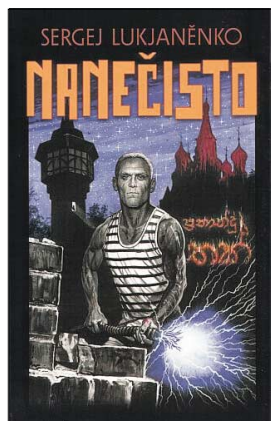
intelektuálů a intelektuálkami jsem s nasliněným prstem obcházel stoly a řadil tvé vytištěné dvoustrany do tvých jednotlivých exemplářů. Přišlo mi někdy, že tu nelidskou dřinu by zvládl i stroj, ale sám jsem žádný konkrétní nedoporučil, nedovezl ani nesestrojil. Lízal jsem tedy dál ručně, a navíc jsem se od přítomných intelektuálů patrně ledacos zajímavého dozvěděl.

Středem mého dopisu něco neformálního i k tvému informačnímu obsahu. Ty to asi ani netušíš, ale jako Interkom jsi byl pro mě v prvních letech své existence přímým předchůdcem internetu. Ačkoliv jsi nebyl jediný dobrý fanzin, hlavně ty jsi mi otevíral pomyslné dveře z šedivé kobky tehdejší reality do světa SF, nepoměrně rozsáhlejšího a košatějšího. Když to trochu přezenu, všechny ty recenze, eseje, polemiky, povídky, pozvánky či reportáže z conů mi byly nescísnými hypertexto-

pulárních spisovatelů celého světa se dočkáme poklony Rowlingové: *U Harryho Pottera se musí myslet.*

Také já jsem byl idolem naivních pubertáků a romantických dívek poctěn stiskem ruky. Lukjaněnkovo sám sebe vtělil do vedlejší postavy úspěšného spisovatele fantastiky Melnikova, který udivuje převypravováním Kirillova příběhu ve stylu různých ruských fantastů počínaje bratry Strugackými. Připomeňme, že takovým počínem zahájil svou literární slávu Frigyes Karinthy a ve veršované podobě tomuto vábení neodolal Josef Hiršal. Pozastavíme-li se u Kirillova úhlavního kamaráda Kosti zvaného Koťátko, který se kromě psaní pornografie, záhadologie a jejich slitin, zabývá též pivem Oboloň, jistě ne naprávem nás napadne druhý hlídač Vladimír Vasiljev.

Dnes, když se mobily hlásí melodiemi od Beethovena až po Umaturman... Kdo by ten Umaturman mohl být? (A mohl by Nastěnkou zachránit?) Že by Uma Thurman? (Tak to asi ne, od Putny víme, že jediný bisexuál v příběhu je právě Děd Mrazík!) (Zřejmě narážka na psychoanalytický rozbor Mrazíka, pokud jej nenajdete na webu, napište do redakce.) Tímto se dostáváme k tradiční části lukjaněnkovských překladů – krkolomným chybám překladatele. Dále proto zmiňme: „Manéžné náměstí“ zřejmě podle vzoru jarné; počet je tenzorový ne tenzorický. Oxid uhliku je termit, jež údajně velkou budoucnost má, já vidět text o to v Chemické listy mnoho let před. Osobně bych Votočkův vynález do popelnice takhle rychle necpal. Na

závěr jsem si nechal klenot ze všech nejlepších: Obchodní dům CUM. To je opravdu tragický překlep... Pro mladé jenom doplním: GUM = Gosudarstvennyj univěrmag, státní obchodní dům na Rudém náměstí, kde bylo všechno, i když nikde nebylo nic. Univěrmag je složenina z univerzálního magazínu čili obchodní dům, jak vidíte, princip matrožsky je v ruské kultuře silně akcentován.

Vydala nakladatelství Argo a Triton v roce 2008.

Jarek Kopeček

vými odkazy do zbrusu nových osobních i neosobních vesmírů. A byly mi i hypertextovými příkazy nejen k další čtětě či dokonce k tvorbě, ale i k takzvanému setkávání s lidmi. Dnes již tuto jistě užitečnou činnost neprovozují, ale jsem rád, že jsem se jítak díky tobě kdysi věnoval. Rovněž do studia tvých stránek už se nepouštím dychtivě, ale s razancí úměrnou věku. Nicméně stále v tobě nacházím své oblíbené rubriky, kterými jsou namátkou: Hvězdný bulvár, Kvark, Časem s vědou, Dogma a různé jiné.

V zadní části svého dopisu jsem chtěl použít nějakou slovní hříčku, ale už si nevzpomínám jakou. Přijmi proto, milý Interkome, ještě poděkování za to, že jsi. A pozdravuj odě mě i ZR. A taky všechny ostatní, co jsem s nimi lízal a/nebo s tvým vydáváním léta letoucí pomáhají.

Ivan Kmínek

Terry Pratchett: Nation

„Tohle není Zeměplocha“

Před nedávnem vyšla v Británii zatím poslední kniha oblíbeného spisovatele Terryho Pratchetta, *Nation* (Národ). Není součástí zeměplošského cyklu, je to samostatný román, snad by se dal označit za alternativní historii, ale Pratchett sám tvrdí, že se odehrává na světě, který je jen čistou náhodou hodně podobný tomu našemu.

Mau je chlapec z ostrova Nation, který právě absolvoval rituál proměny v muže. Strávil několik dní na malém ostrůvku, vyrobil si kánoe a teď se vrací zpět domů, kde ho celý kmen přivítá jako muže.

Jeho život však změni obrovská vlna, která zaplaví ostrov a vezme s sebou téměř všechno živé, celý jeho kmen. Mau, který ještě včera býval chlapcem, se musí vrátit domů, pohřbit do moře všechny, které kdy znal, a nezbáznit se při tom. Situaci nelepší ani to, že podle starodávné tradice nemá duši – protože jeho proměna v muže nebyla dokončena. Mau se potácí mezi dnem a nocí, mezi světem živých a mrtvých a kdesi v jeho vědomí nebo možná pod vědomí se objeví přízračná dívka v bílém, která mu nosí ovoce.

Ermintrude je dcerou britského šlechtice, které zemřela matka, když byla ještě malá. Pluje na Sladké Judy do přístavu Port Mercia, kde se má setkat se svým otcem, guvernérem. Jejich loď se ale stane obětí obří vlny a dívka jako jediná přežije ztroskotání. Zjistí, že se nalézá na malém ostrově, kde jsou podivná zvířata, vzrůstající ptáci a také jeden malý divošský chlapec, který nosí mrtvoly dalších divochů do moře. Jako správná dáma z vyšší společnosti jej pozve k sobě na čaj o páté (vždy ji učili, že má zachovávat pravidla etikety) a představí se mu jako Dafné – vždycky se chtěla jmenovat Dafné...

Co je tedy *Nation* zač? Je to nesmírně silná a závažná kniha, která nemůže nechat nikoho chladným. Není ale příliš „witty“ ani „funny“, jak ji někteří popisují, je to daleko spíše hluboký a moudrý příběh o vážných věcech – nicméně stále je z tex-

tu cítit jistá hravost a lehkost, na kterou jsme u Terryho Pratchetta zvyklí.

Hrdinové jsou sice dospívající děti, možná proto je *Nation* zařazovaná mezi „young adult“ literaturu, přesto kniha dokáže mnohé dát i dospělému čtenáři. Pratchett se hluboce zamýšlí nad tématy, jako je hledání identity, dospívání, napětí mezi mužem a ženou, kulturní rozdíly – to vše nám nenásilnou formou interakce hlavních hrdinů, kteří bojují se strastmi každodenního života, nabízí k přemýšlení.

Jedním z hlavních témat je – vzhledem k počátku příběhu – smrt. Co znamená pro ty, již zemřeli, a co pro ty, již zůstali naživu? Proč to bohové takhle zařídili? Jak to vypadá v říši mrtvých? A proč Mau kráčí ve stopách boha smrti Locahy?

Mau a Dafné se musí vypořádat nejen s minulostí, jeden s druhým a s ostatními přeživšími, ale především sami se sebou. Neustále hledají hranici mezi povinností k sobě a povinností k druhým, nacházejí společnou řeč a společné zázemí, které zpočátku neměli. Do toho všeho jim ještě mluví bohové ostrova, kteří jsou obzvláště hlasití a neodbytní – i mladší čtenář se zamyslí, co všechno mu mohou bohové a náboženství dát a vzít, aniž by byl k tomu nějak viditelně nucen.

Terry si umí také mistrovsky hrát s city svých čtenářů. Nepodbízí se sladkým happy endem, ale ani tragickým smutným koncem. Přesto mě rozplakal přesně na tom místě, kde chtěl. Protože se děj odehrává na tropickém ostrově, nesmí chybět ani záporáci s pistolemi, kanibalové, delfini a slunce zapadající nad vlnami.

Nation není veselá a legrační kniha. Ale také není smutná, je plná naděje, hlubokých poselství a přináší všem, kdo o ni budou stát, nesmírně lákavou vizi budoucnosti.

Lenka Weingartová

Interkom č. 250

Vydat 250 čísel Interkomu je výkon, jehož hodnotu si možná jen málokdo plně uvědomí. Pro mě, jakožto bývalého vydavatele několika fanzinů a později časopisů, svědčí o pevném přesvědčení, úctyhodné houževnatosti, příkladné pracovitosti a především obětavosti a vytrvalosti vydavatele. Interkom – na rozdíl od mnoha jiných – měl navíc vždy kvalit-

ní obsahovou i typografickou úroveň, vždy byl a stále je užitečným informačním zdrojem. Když uvážím, že pravidelně vycházel už před rokem 1989 (odkdy přesně vychází, si nepamatuju, pardon), hravě nechává veškerou konkurenci – má-li vůbec nějakou – daleko za sebou. Osoby šéfredaktora a vydavatele si nejen z těchto důvodů vážím, a přeji mu hodně zdraví a sil do další práce.

Radek Dojiva, Brno

O svém vztahu k IK či jak k SF přišli psali:

Adelaida, Radek Dojiva, Martin Gilar, Daniela Kovářová, Karel Dvořák, Ivan Kmínek, Zuzana Kocurková, Richard Podaný, Martin T. Schwarz, Martin Schuster, Šumař, Martin Šust, Václav Vlk, Pavel Weigel (doufám, že jsem nikoho nepřehlédl). **Příště se můžete těšit na další (nebo sami přispět), namátkou:** Jana Dvořáčková, Miloš Ferko, Jana Jůzlová, Marvin, Jan Olšan-ský, Jiří Pilch a další stále přicházejí.

Interkom coby pupeční sňůra

I kdybyste mě topili v záchodové míse, nedostanete ze mě, kdy se mi Interkom dostal poprvé do ruky. Možná to bylo někdy kolem roku 1986, kdy jsem narukoval do pražské posádky coby voják základní vojenské služby. Na rotě jsem potkal fanoušky sci-fi a je možné, že někteří ukrývali Interkom v kovové vojenské skříni. O tom však pochybuju. Šfary a kontroly byly na denním pořádku a strojopis mohl být považován za podvratnou tiskovinu.

Možná jsem Interkom poprvé viděl po vojně v letech 1988-1989, kdy jsem v oddílu karate na Chodově potkal pobledlého kluka, ze kterého se vyklubal Ivan Adamovič, budoucí redaktor Ikarie. Pokud si vzpomínám, spíš než sci-fi jsme probírali otlučené klouby. Nejpravděpodobněji jsem tedy Interkom poprvé viděl až na VŠCHT. V prváku jsem vstoupil do Time machine a v klubovní knihovně jsem našel bohatství fází. Time machine fungoval samozřejmě pod záštitou SSM a díky svazáckým dotacím jsme mohli pořádat Minicon. Tak jsem zjistil, že existuje fandom, a potkal Zdeňka Rampase. To už jsem Interkom prokazatelně znal, můj první příspěvek vyšel v IK 13/1991.

Stejně jako na první setkání s Interkodem si nevzpomínám ani to, kdy jsem se stal jeho předplatitelem. Tuším, že jako nemajetný student jsem spoléhal na klubovou knihovnu. Syste-

maticky jsem začal sledovat až pozoruhodnou debatu o stavu české sci-fi a brutalitě žánru. Články Jirky Pavlovského od jeho *Asymetrické úvahy o ženských autorkách* (IK 1-2/1995) až po

Delirickou *Úvahu o české fantastice, brutalitě a CKČ* (IK 10/1996) a jejich ohlasy představují pravděpodobně nejdelší, nejživější a nejzábavnější polemiku publikovanou na stránkách Interkomu.

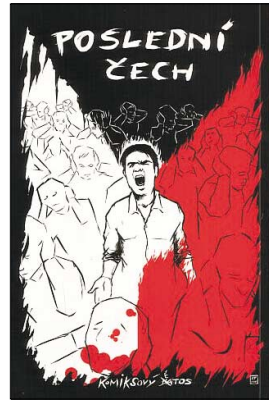
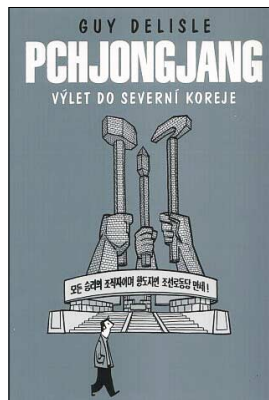
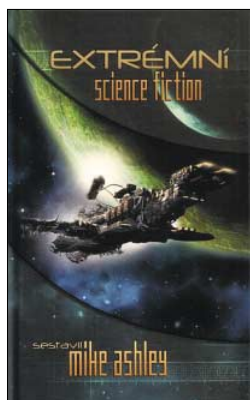
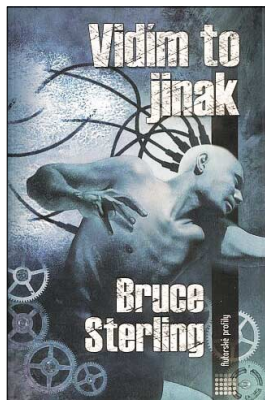
Je však možné, že jsem si Interkom předplatil až po roce 1996, kdy jsem odjel do USA. Od té doby je pro mě časopis jednou z mála pupečních sňůr, které mě ještě pojí k Čechám. Při čtení pokaždé přemýšlím, jak je možné, že tolik pracovních vytížených lidí najde čas, aby vyplodili a zpracovali příspěvky. Klobouk dolů před kvalitou rubrik jako Časem s vědou a recenzemi. Hvězdný bulvár začínám doceňovat až teď jako zdroj drbů a zákulisních informací fandomu, které se ke mně jinými kanály nedonesou.

Vždycky mě fascinovalo, že historikové tak usilovně bádají i kolem nedávných událostí, třeba Plyšové revoluce. Žije přece pořád tolik lidí, kteří o té době vědí všechno! Na mém příkladu je vidět, že jsme možná něco věděli, ale bohužel většinu zapomněli. Jestli chcete vědět, co jste si mysleli před deseti lety, je třeba psát pravidelně do Interkomu.

Přeju Interkomu a jeho obětavým redaktorům výdrž na dalších 250 čísel. Interkom mě pořád baví. **Martin Gilar**

Dvě pozoruhodné knihy a dva pozoruhodné komiksy

Civilizační šok: Vyprávění pojaté jako příručka pro potenciální emigranty

Část osmnáctá: Je lepší Santa, nebo Ježíšek?

Tenhle Civilizační šok píšu koncem roku 2008 a v obýváku svítí stromeček. Téma je tím předurčeno.

Na první pohled by člověk řekl, že americké vánoční svátky jsou podobné těm našim. Kupodivu, i drobné rozdíly mohou dost naleptat chatrnou duševní rovnováhu čerstvých emigrantů. Začnu tím, že Christmas (americky zkráceno na Xmas podle vzoru crossing, křižovatka = Xing) začínají zdobením stromku hned po svátku Díkůvzdání koncem listopadu a celý prosinec se těšíte na Santu Clause. Přesto nebo právě proto, že jsou Američané většinou křesťané (81.5 % populace, údaje z roku 2005), si na Ježíška nehrají. Místo roztomilého děťátka jim dárky dopravuje pupkatý dědek na sáních se sobím spřežením. Má na to celou noc z 24. na 25. prosince.

Santa Claus je neoddiskutovatelně americkou vášní. I na podnikovou besídku pro děti zaměstnanců najímá moje firma břichatého maníka v červeném hábitu, který v pravidelných intervalech burácí ho, ho, ho (čti hou hou hou, má být smích, ale zní to děsivě) a ptá se děti, jestli byly celý rok hodné. Ty statečně tvrdí, že ano, a mámi z něj dárky k Vánocům. Děti v prosinci píšou Santovi seznamy vytoužených dárků. Na poště jejich dopisy s adresou Santa Claus, Severní pól bez mrknutí přijmou. Dopisů pošta ročně dopraví asi milion a putují do speciálního PO boxu. Co se s nimi děje potom, se mě neptejte. Existuje však služba, že vám pošlou Santovu odpověď, pokud přiložíte příslušnou obálku se zpáteční adresou. O Santu jeví zájem i vědci. Na internetu kolují seriózní propočty, jak rychle musí letět Santovi sobi, aby stačili dopravit všechny dary během jedné noci, a NORAD (North American Aerospace Defense Command) sleduje aktuální pozici jeho saní ve vzdušném prostoru. Jestli vás to zajímá, NORAD ji průběžně publikuje na webu.

Díky vytiženosti Santy se místo Štědrého večera (24. 12. chodím do práce) drží Christmas Day (vánoční den) až dvacátého pátého. Děti se ráno probudí a zkontrolují, jestli Santa vypil připravenou sklenici mléka, zkonsumoval cukroví a sobi ohlodali přiloženou mrkev. Když je nález pozitivní, celá rodina ještě v pyžamech naběhne ke stromečku a až do svátečního oběda rozbalují.

Díky vytiženosti Santy se místo Štědrého večera (24. 12. chodím do práce) drží Christmas Day (vánoční den) až dvacátého pátého. Děti se ráno probudí a zkontrolují, jestli Santa vypil připravenou sklenici mléka, zkonsumoval cukroví a sobi ohlodali přiloženou mrkev. Když je nález pozitivní, celá rodina ještě v pyžamech naběhne ke stromečku a až do svátečního oběda rozbalují.

Jeden můj kolega se mi svěřil, že víru v Santu ztratil až na druhém stupni základní školy. Když prohlédl tu hanebnou rodičovskou lež, přineslo mu to celoživotní deziluzi. Přesto má americký vánoční mýtus proti českému v něčem výhodu. Amici v druhé třídě pohřbí jistotu, že existuje Santa Claus a severní pól, ale jejich víra v Ježíše Krista zůstane neotřesená. U nás nosí dárky Ježíšek, a když najdeme v prosinci dárky našťosované u rodičů ve skříni, naše religiozita dostává trhliny. Těžko se z toho vylizáváme i v dospělosti a to je podle mě důvod, proč je v Čechách tak rozšířený ateismus. Nemůžou za to ani komunisti ani národní obrozenci (kteří osočovali katolickou církev z útisku národa božích bojovníků), ale nešťastně koncipované vánoční zvyky.

Přes všeobecnou vánoční hysterii a snahu marketingových oddělení, Američané ruší vánoce hned dvacátého šestého prosince. Ráno odstrojí stromeček a hodí ho před dům na chodník. Konec sentimentu.

Když ličím americké Vánoce, je třeba zmínit ještě sváteční dekorace do-

mů, dobře zdokumentované v amerických seriálech a komedích. I moje žena podlehla a ověšuje dům i stromy před ním takovými množstvím svítících řetězů, že Massachusetts bude muset postavit příští rok nový Temelín. V naší čtvrti žije spousta přistěhovalců, ale pod tlakem se americkým zvykům přizpůsobili všichni. Zatímco my máme pouze bílá světélka ladící se středoevropským estetickým citěním, Amici instalují děsivé elektricky rozpothybované srnky a Indové zdobí domy blikajícími girlandami všech barev. Nicméně cenu za nejděsivější dekoraci u mě získal model Santy se sobím spřežením v životní velikosti. Je zavěšený v nepřehledné zatažce nad silnicí, a když se navečer vracím z práce, kříží mi Santovy svítící sáně v kolizním kurzu cestu. Než mi dojde, že letí vzduchem, mám vždycky tendenci strhnout řízení.

Při porovnání českých a amerických Vánoc nacházím v americkém systému několik kladných prvků. 1) Stromeček svítící v obýváku celý prosinec navozuje sváteční atmosféru. 2) Strom není nutné překotně zdobit na Štědrý den ráno. 3) Nadělování dárků přes noc dává rodičům větší prostor k manévrování. I když děti chtějí chytit Santu při činu, nejděle kolem desáté spolehlivě usnou. 4) Rozdělování dárků není rušeno štědrovečerní večeří a kostí v krku (Amici pojídají tradičně kroca-

na). 5) Dvacátého pátého ráno je víc světla na filmování domácího videa než na Štědrý večer.

České tradice jsme samozřejmě nezavrhli ani v Americe. Abychom naše děti neochudili, nadělujeme dvakrát. První půlku dárků přinese Ježíšek na Štědrý večer, druhou várku Santa přes noc. Mírná schizofrenie, ale u dětí to má úspěch.

Když jsem u těch svátků, rozepíšu se i o dalších, které mohou přistěhovalce překvapit. Zásada první: Nečekejte, že budou s vámi Američané slavit upálení mistra Jana Husa nebo Svátek práce (přestože začal potyčkou dělníků v Chicagu). Mé nejoblíbenější americké svátky jsou 4. července, kvůli parádnímu ohňostroji v každém městečku. Den Díkůvzdání je mi sympatický, protože jsou to jediné svátky, kdy dostáváme v práci dva dny volna. Silvestr je pracovní den. Nicméně se slaví mohutně, včetně ohňostroje, i když jen toho oficiálního. Soukromé pyrotechnické hračky jsou ilegální a dají se těžko sehnat. Což je dobře, protože domy jsou dřevěné a hoří jak papír. Boston pořádá takzvanou First night (první noc, zní to optimističtěji než poslední večer). Je to nealkoholická veselice v celém centru města s kapelami, výstavami, plesem, koncerty v kostelích a ledovými sochami. Na ulicích nepotkáte alkoholem rozjařenou mládež, nemusíte se brodit tříští skla jako na Václaváku, ani nedostanete do hlavy flaškou od šampusu vyhozenou z auta. Pro děti pořádají průvod a jeden časnější ohňostroj kolem osm, aby pak mohli jít spát.

K povedeným svátkům patří i Halloween, což je kříženec maskarního plesu, koledy a Mikulášské nadílky. Děti nastrojené v kostýmech obcházejí dům od domu a dostávají jako výslužku sladkosti. Čerta jsem ještě nepotkal, zato děcek s podřezaným krkem a zakrváceným tričkem chodí pozeňnaně. Populární je i Darth Vader (přes masku se realisticky těžko dýchá) a komiksové postavičky. Můj starší syn šel letos za SpongeBobu Squarepants (Roberta Houbu s hranatými kraťasy).

Pokud hodláte zachovávat české tradice o Velikonočních i s pomlázkou, dělejte to za zavřenými dveřmi, nebo na vás sousedi zavolají policii. Moje líčení, jak na Velikonoční pondělí vypráskám ženu, má v pánském kolektivu úspěch, ale kolegyně se tváří šokovaně. Symbol fertility vrbových proutků a vajíček je nerajcuje. Jeden z našich kamarádů vytvořil webovou stránku, kde české zvyky rozebírá, a ohlasy jsou jednoznačné. Nic barbarštějšího prý Amíci ještě neslyšeli.

Kromě svátků mají v Americe jiný názor i na různá výročí. Z evropského pohledu jsou letopočty poněkud vychýlené – dejme tomu Druhá světová válka. Amíci udávají roky 1941-1946 (od náletu na Pearl Harbour do konce války v Mandžusku). To, že se u nás bere jako začátek války napadení Polska, nebo dokonce už Mnichov, je opravit data na pomnicích padlých nepřiměřeno. První světovou mají úplně blbě, začíná jim až rokem 1917.

I když skousnete tyto drobné odchylky ze zažitých, neměnných pravd, není ještě vyhráno. Věnoval vám už někdo do Čech dovezený americký kalendář? Pověsili jste si ho doma na zeď, ale vadilo vám, že týden začíná nedělí? To není tisková chyba. V Americe není první den v týdnu pondělí, jak je dobrým zvykem, ale fakticky neděle. Domyslete to do důsledku a mož-

ná vám dojde, že když vás Amíci pozvou na mejdan s tím, že budou pařit celý víkend, nemyslí tím od pátku do neděle. Nenechte se zmást a dostavte se na oficiální konec týdne (weekend). Pro ty pomalejší nápopěvka: Travolta a Horečka sobotní noci.

Některé americké zvyky nás pro změnu docela potěšily. Američané se z nějakého důvodu sprchují ráno, a nikoliv večer před spaním, jako my. Pro nás to má tu výhodu, že když jedeme stanovat do kempu s veřejnými sprchami, je tam večer volno a teče teplá voda. Ráno stojí před budovou mílová fronta, ale to je mi fuk. Zuby si můžu vyčistit i na západí.

Převrácený hygienický cyklus se s výhodou uplatní v manželském životě amerických párů středního věku. Když si manžel dá večer nečekaně sprchu, je to jasný náznak, že očekává akci. Poté, co manželka jeho příkladu následuje, je jasné, že signál pochopila. V českých podmínkách významný náznak večerního sprchování zaniká a americký systém není aplikovatelný.

Při hledání možností jak oživit český manželský život můžete dát manželce přečíst Vonnegutovu Snidani šampionů, třeba vás jednou překvapí rozcapeným bobrem. V Americe (dnes už i v Čechách) je však bobr na vyhynutí, a nemyslím tím zavlitého vodního hlodavce. Američanky se už od sexuální revoluce holí prakticky všude a berou hygienu zatraceně vážně. Za drobné chloupky na holeních vás mohou stíhat nevraživé pohledy kolegyně. Tělní pachy jsou tabu. Jestli se však ráno zapomenete naimpregnovat deodorantem a neproležete podprsenku voňavkou, počítejte s ohnutými nosy. Průměrná Američanka zavání spreji, jejichž základ mi podezřele připomíná fosgen. S podobnou intenzitou vůně jsem se za sociku setkal jen u děžurnoj (průvodčí) v lůžkovém voze na pravidelné lince Praha-Moskva.

Americká záliba ve fosgenu mi není zcela jasná, protože se nemáte šanci zpotit ani v parném létě. Do práce dojedete klimatizovaným autem a kanceláře mají vyštěávené chlazení natolik, že musíte nosit svetr, abyste nezmrzli. Air conditioning (AC, čti ejši) je vůbec kapitola sama pro sebe. Amíci jsou na AC zvyklí, ledový vítr je ovíval už jako kojence v porodnici. Nám, kteří nebyli vyselektováni přirozeným výběrem, přináší srážka s klimatizací a teplotní rozdíly patnácti Celsiů mezi venkovní a vnitřní teplotou nečekaně anginy a ucpané dutiny. Nezoufejte, váš organismus se nakonec adaptuje, i když to trvá. Pro první roky je záložní rolák v kanceláři nezbytností.

Klimatizace je součástí prakticky každého domu, ani nemusíte bydlet v Texasu. Oblasti jako Florida, Arizona, Nové Mexiko a vnitrozemí Kalifornie by bez AC byly prakticky neobyvatelné. I v Massachusetts klimatizaci užijete od května do září a díky za ni! Jen si musíte zvyknout, že na vás manželka v zimě řve: „Zavří! Necejprej teplo!“ zatímco v létě: „Zavří! Necejprej zimu!“ S oteplováním Země tyto fráze brzo zdomácní i v Čechách.

Až v létě kvůli klimatizaci dostanete i s kolegy v kanceláři rýmu, můžete pozorovat zajímavý rozdíl mezi českým a americkým vychováním. U nás se kýchá do dlaní a jen zřídka vám někdo popřeje „zdravičko“, nebo starosvětsky „pozdrav pá-

bů!“ A ještě méně lidí ví, že správná odpověď zní „dejžto pámbů!“ V Americe se kýchá místo do dlaní (Fuj! Bacily! Jak potom chcete někomu potřást pravicí?) do rukávu v ohnutém lokti. Prakticky každý kolem vás zahlaholí „Bless you!“ (buď pozhénán). Očekává se odpověď „Thank you“ (děkuji).

Kašle se také do zalomeného předloktí, ale už vám nikdo nežeheň. Zato zívání se kupodivu neskrývá tak striktně jako v Čechách. I slušně vychovaní lidé si otevírají chleběnou doširoka i na pracovní poradě u kulatého stolu a nenamáhají se nějak stínit dlaní. Je to možná proto, že všichni mají pečlivě udržovaný chrup a není se tudíž za co stydět.

Zubní hygiena je další americkou vášní. Prakticky všichni v mládí nosili rovnátka a někdo je nosí i v dospělosti (Miranda v *Sexu ve městě*), hlavně aby se zoubek neodchýlil. V Čechách jsou zubní hygienistky stále vzácné a málokdo dodržuje každého půl roku rutinu odstraňování zubního kamene. O bělení skloviny ani nemluví. To Amici mají padesátiletou tradici, a kdo chce budovat kariéru, je pro něj perfektní chrup stejně důležitý jako kvalitní boty a luxusní hodinky. Je to známka úspěšného člověka.

Přiznávám, že odstraňování zubního kamene je bezvadný vynález (v Čechách mi ho poprvé orašploval zubař v roce

1994, do té doby to bylo pod jejich úroveň). Jenže nosit rovnátka po čtyřicítce mi přijde na palici. Protože mi nevyrostl druhý špičák, mám v horním patře mezeru, která americké dentisty (a zřejmě nejen je) přivádí do varu. Snažili se hodně, ale než bych si nechal rubat v čelisti, ať špičák radši spí, kde je. Nakonec jsem našel českého zubaře, který umí počítat zuby po česku a rozumíme si (americký systém je pochopitelně jiný, když chcete vyvrtat šestku vlevo dole, dentista nemá potuchy, kde to je).

Přestože cíleně budujete svou odolnost a pěstujete optimistické myšlení, jsou civilizační šoky, které vás i po létech dostanou do úzkých. Přiznám se, že jsem znervózněl, když mi v porodnici přivezli prvorozeného syna v postýlce s nápisem Dominik Gilarova. Sestry se domnívaly, že kombinace jména s maminčiným příjmením je v pořádku, a mé protesty jim docházely jen pomalu. Než jsem podepsal opravený rodný list, několikrát jsem ho pro jistotu prostudoval. Další šok nastal, když nám po několika dnech díky zkomolenému číslu pojištění dorazil účet. Za porod chtěli sedm tisíc dolarů. Vyprávění o americkém zdravotnictví a nelostném kapitalismu si však nechám na příště.

Martin Gilar

Já a fantastika

K fantastice jsem se vlastně dostala na několikrát a každé z těchto setkání jen umocnilo dřívější fascinaci. Dnes už má záliba hraničí prakticky s posedlostí a mainstream (byť by byl kvalitní) mi už nedokáže poskytnout to, co hledám v náručí fantazie.

Je mi asi tak 16-17 let a opět nemám co číst. Kamarád mi půjčuje kompletní Asimovovu Nada-ci. Zhltnu ji za pár dní a prožívám něco, co jsem dosud neznala. Pocit úžasu, údivu, totální fascinace. Zprávu o cyklu zpracuji jako referát pro novou učitelku literatury a naprosto selhávám. Ačkoliv dosud bývaly mé referáty a slohovky považovány za nejlepší ve třídě, nedokážu se vymanit z okouzlení novými obzory a nesmyslně blábolím. Špatný první dojem na novou učitelku, ale láska až za hrob na první pohled (tedy spíš počtení).

Pak ovšem nastává oslabení zážitku, vše se vrací do starých kolejí. Až do dalšího osudného dne.

Stojím v knihkupectví, je mi tak kolem 18 let a už zase nemám co číst. Rozhlížím se po regálech a upoutá mě jméno Stephen King. Nezbytné věci. Vzpomenu si, že jsem o tomto autorovi četla a že je značně oblíben. Nesu si knihu s černými deskami k pokladně.

O dva, tři dny později dočtenou knihu odkládám a mám zce-la jasno.

Olomoucké Libri. Otravuji svou matku tak dlouho, až mi koupí (na tu dobu nekřesťansky drahé) To Stephena Kinga. To je pátek. V neděli odpoledne je mi špatně. Musím se rozloučit se Smolaři, protože kniha už nemá další stránky. 14 dní chodím jako tělo bez duše. Měla jsem si na ten pocit rychle zvyknout, od té doby se mi to stává častěji. Nikdy si nezvyknu,

vždycky to bolí víc, než jsem si dokázala při četbě bezpečného hlavního proudu představit.

Pak už je to rychlé. Parťák z Dračího doupěte mě upozorňuje na Ikarii. V prvním čísle, které si kupuju, je Moorcockův Elrik a Jardy Mosteckého Železný kačeny. Jsem ztracena. Objevují Labyrint půlnočního draka Františky Vrbenské. Po zhltnutí trilogie opět trpím.

2000, Parcon v Šumperku. Zrovna jsme s Mortem rozejítí, ale jedem. Celou dobu se hádáme a jsme na sebe nepřijemní. Po prvním večeru, během kterého nesměle z dálky sledujeme fandomové hemžení, vím, že jsem našla svou smečku.

2002, Eurocon v Chotěboři. Na conech se cítím příjemně, bavím se u přednášek, ale s nikým nemluví, nedokážu si představit, že bych se na conech mohla chovat a cítit jinak než ve „světě venku“. Ve sprchách se setkávám s Lady Candar. Naprosto přirozeně si se mnou začne povídat. A já? Já odpovídám! A uvědomuji si, že tyhle divní lidičkové jsou úplně jiní.

„Normální“ lidé se seznamují jaksi ostražitě, s rozumem. Napřed kladou průzkumné konvenční otázky: Odkud jsi, kde pracuješ, s kým žiješ? Je to chladné a zdoluhavé. Takhle mě to nebaví, nelíbí se mi to, mám raději živelnost.

Fanové se okamžitě otvírají. Hned odhalí svoje myšlenky, své sny. Je to vřelé a je v tom pulzující srdce. Jsou jako Quijoti a do jejich nitra není třeba se opakovaně dobývat jako do koryše. Nemají v sobě totiž žádnou ochrannou zeď proti světu. Nebojí se.

A tak se u mě z pouhé záliby stala životní destinace.

Zuzana Kocurková

Časem s vědou - geografický leden

Z událostí, které změnily naše vidění světa

V lednu 1974 američtí chemici Sherwood Rowland a Mario Molina publikují článek o riziku ovlivňování ozonové vrstvy freonovými plyny. Podle jejich hypotézy chemicky stálé freony pronikají až do stratosféry a tam působením intenzivního ultrafialového záření Slunce uvolňují elementární chlor, který ozon rozkládá. Nikdo tehdy jejich práci nebral moc vážně – dokud nebylo roku 1986 objeveno ztenčení ozonové vrstvy („ozonová díra“) nad Antarktidou. Pak se státy (byznysu navzdory) dokázaly domluvit na zákazu používání freonů (montrealský protokol z roku 1987, rozhodnutí českého parlamentu z roku 1993). V současnosti se ozonová díra už pomaloučku zaceluje. Oba badatelé dostali v roce 1995 Nobelovu cenu.

Nový roknový kontinent? Po dlouhé plavbě ledovým neznámým spatřují 1. ledna 1739 členové francouzské expedice vedené Jeanem-Baptistem Bouvetem de Lozier asi 300 metrů vysokou horu. Teprve později se ukáže, že nejde o kýženu *Terru Australis*, ale pouze o souostroví (nazývané dnes Bouvetovo a patřící k Antarktidě). Jižní zemi, tedy Antarktidu, objevil až roku 1821 ruský Prus Fabian Gottlieb Bellingshausen.

Po určitou dobu se pravidelné záznamy o počasí na našem území vedly už roku 1501 v turnovském chrámu sv. Františka. Od 1. ledna 1784 se měří a znamená na stanici v pražském Klementinu. (Ba dosti pravděpodobně se tak děje už od roku 1775, ale záznamy se ztratily; v těch zachovaných z let 1781-3 zase několik málo stran chybí.) I tak však začne vznikat zřejmě nejdelší souvislá řada meteorologických údajů na Kontinentě.

K vysněnému jižnímu pólu zbývá pouhých 178 km. Nějakých 8-10 dní pochodu... „Točny bychom asi ještě dosáhli, ale nikdo z nás by se nevrátil domů.“ Tedy buď úspěch a smrt (s následnou nesmrtelností), nebo život... Britský polárník Ernest Shackleton už předtím několikrát dokázal, že není žádný zbabělec, přesto onoho 9. ledna 1909 kázal obrátit.

„Jižní konec“ magnetky v trojrozměrném Cardanově závěsu míří takřka přímo dolů (odchyłka od vertikály je pouhých 15 úhlových minut). Jeden z oddílů Shackletonovy výpravy do Antarktidy, vedený Edgeworthem Davidem (celkem tři muži), tak 15. ledna 1909 (78 let po Jamesi C. Rossovi na severu) poprvé dosahuje jižního magnetického pólu (tehdy „pouze“ na 72 ° jižní šířky).

Umyslu Dobré naděje přistává 16. ledna 1834 John Herschel s rodinou a šest metrů dlouhým dalekohledem (jehož zrcadlo si po otcově vzoru sám vybrousil). Za čtyři roky pobytu jím prozkoumá dosud zanedbávanou jižní oblohu ve 2299 směrech. Poznatky této první velké astronomické výpravy bude zpracovávat v podstatě do smrti: na jižním nebi objevil 2102 nových dvojhvězd a okolo 1700 mlhovin.

Nový železný parník Taylor vyplul 19. ledna 1854 z Liverpoolu do Austrálie. Hned nazítří se dostal do bouře, které i koles tohoto formátu čelil jen s krajním úsilím. A tu se naprosto nepochopitelně – loď měla v tu chvíli být desítky mil od jakékoli země – objevilo vředu, přímo po větru, skalnaté pobřeží ostrova Lambey... Ze 458 pasažérů se zachránilo 238 (ze 116 žen tři).

Vyšetření ukázalo, že selhal lodní kompas. To se u dřevěných lodí nikdy nestalo... Pokud se nenajde příčina katastrofy, budou se rejdaři muset vrátit zpět k plavidlům dřevěným, nebo najít příčiny selhání a odstranit je. Podařilo se to druhé. To třech měsíců velrybář, polárník, duchovní a učenec William Scoresby přichází na schůzi Britské vědecké společnosti s vysvětlením: dezorientaci střelky zavinil – magnetismus samotné lodi! Vznikl jednorázově při kování a vyklepávání lodních dílů, vzniká i průběžně nárazy vln do trupu, činností parního stroje a šroubu... Na důkaz svého tvrzení vzal kapitán Scoresby kus ocelové tyče, položil ji na stůl ve směru poledníku a párkrát do ní praštil kladivem. Tyč se zmagnetizovala! Problém (od počátku 20. století řešený gyrokompas) tehdy odstranil silný permanentní magnet, který vliv lodního magnetismu učinil zanedbatelným (vzpomínáte na bídačka Negora ve Vernově *Patnáctiletém kapitánu*?).

Vystudoval dějepis, ale toužil po polárních krajích. Jako vědec odmítnut Nansenem i Byrdem, sloužil u druhého alespoň jako topič, později jako steward zásobovací lodi, v kteréžto roli osmadvacetiletý Václav Vojtěch vstupuje 27. ledna 1929 jako první Čech na území Antarktidy. O rok později pak bude dělat psovoda při likvidaci Byrdova tábora. Doma o tom napíše knihu. Uprostřed odpovědných příprav na kariéru polárníka si v létě 1932 vyjede na kajaku po Labi, převrhne se, ztratí po ráně do hlavy vědomí a utone...

(Prvním Čechem, který stanul až na jižním pólu, byl o vánocích 1969 geolog Josef Sekyra.)

František Houdek

Před padesáti lety

Když jsem se koncem loňského roku pouštěl do vyklízení sklepů o rozloze asi 200 metrů čtverečních, bylo moje nadšení někde okolo pětky na stobodové stupnici. Jenže poměrně záhy jsem se dopracoval do místnosti, kterou kdysi jeden z bývalých nájemníků míval jako dílnu. Pokusil jsem se vyšplhat pro nějaké věci na regál v rohu, jenže ten nevydržel nápor moderní doby a mých kil a i se mnou se pomalu poroučel k zemi. Zároveň s tím se na mě zřítila hromada černobíle flekatých papírů.

Černých od mouru a bílých od opadané omítky. Sklepal jsem vrstvy špíny a pod nimi se objevila halda starých VTM z let 1957 až 1961.

Práce šla stranou a já se pustil do zjišťování, jak si tu vědu a techniku vlastně před těmi padesáti lety představovali. Navíc v časopise v té době vycházel na pokračování román Planeta tří slunců V. Babuly, který tenkrát ve VTM šéfoval. Když jsem o tom vyprávěl kamarádům v „klubu U Kruhu“, někoho napadlo, že by se určitě našlo pár lidí, které by můj sklepní poklad zajímal.

Ještě malý komentář: text psaný kurzívou je přesné původní znění z časopisu

Nejstarší dvě čísla pocházejí už z roku 1957. Padesátá léta minulého století s sebou samozřejmě nesla jasné znaky tehdejšího nástupu socialismu. Název reportáže z festivalu mládeže: *Se všech stran – všemi prostředky – jeden cíl Moskva!* mluví docela výstižně.

Přes to všechno se redakci dařilo držet se právě vědy a techniky z názvu.

Telekomunikační družice jsou vypouštěny tak často, že to už nikomu nestojí ani za řeč a pobyt posádky na vesmírné stanici je pro sdělovací prostředky zajímavý snad jen tehdy, když je aspoň trochu spojený se sexuálním skandálem. Jenže tenkrát to bylo jinak. Spojené státy závodily se Sovětským svazem o všechna možná i nemožná prvenství a čtenáři byli vděční za každou zmínku o dobývání vesmíru. Jeden z takových článků se jmenoval

Nová hvězda ve vesmíru (kromě zkrácení jsou tu hlavně vypuštěné vzorečky).

Jistě jste ji už všichni obdivovali, jistě vás všechny překva-

pila, jako celý svět, i s vychloubačnou Amerikou, která se svým „Předvojem“ (Vanguard), jak domýšlivě nazvala svůj satelitní projekt, zůstala hodně pozadu.

Nebudeme se tedy šířit o známých věcech, o nichž jste už mnohokrát četli a slyšeli (a do roku 2009 samozřejmě skoro všichni zapomněli). Víte už, že vynesla první živou bytost do těchto nesmírných výšek – sibiřského stavěcího psa, jehož zdravotní stav byl měřicími přístroji sledován a rádiem předá-

ván na pozemské stanice.

Výška letu družice a její váha udivují i všechny odborníky světa. Sovětská raketová technika dosáhla zřejmě neobyčejné výtokové rychlosti plynů, patrně obsáhlým studiem a zkouškami různých nových pohonných látek, lepší úpravou trysky, protože jen rychlost přesně ve směru osy vytékajících plynů připadá v úvahu. A použité pohonné látky zřejmě při malé váze dávají vysokou teplotu, které musí

čelit spalovací komora z nového prvotřídního materiálu a dokonale chlazená.

Celý svět jeví zájem o psa Limončika. Jak se kontroluje jeho chování, jak je živěn, jak se mu daří.

Jak už jsme uvedli (v tomhle článku tedy ne), psi byli na tyto úkoly dlouho připravováni a cvičeni. Je obepnut zvláštním pásem, na jaký už je zvyklý, na němž jsou upevněny snímací přístroje pro kontrolu dýchání, počtu srdečních tepů a krevního tlaku. Dostává v pravidelných dávkách tekutou potravu, kterou si musí vysát z trubice, protože v prostoru bez tíže by žádná kapalina nezůstala v nádobce, ale vlívlivem přilnavosti, jediné síly, která tu působí, by se rozprostřela po celé kabině.

Všechny tyto získané zkušenosti umožní, aby se v nejbližší době vydal na cestu raketou první člověk. Udržet v kabině správné složení a tlak vzduchu nebude činit potíží, už dnes v letadlech TU-104 nebo v ponorkách lidé za podobných okolností cestují. Půjde tedy jen o to, aby člověk snesl zrychlení rakety při jejím vzestupu a hlavně pak aby vydržel po delší dobu stav bez tíže.

Překvapení sovětské techniky jdou nyní tak rychle za sebou, že se už svět ani nebude divit, až vzletne první sovětský pilot s raketou, nebo dopadne první sovětská raketa na Měsíc.

Samozřejmě se i spekulovalo, jak to bude vypadat s budoucností kosmonautiky. Jedno z témat bylo „Kdy poletíme na Mars“.

Podle domněnky sovětského astronauta Chleboviče stane se tak nejpozději v r. 1971. Postup při dobývání Marsu bude asi takový: Uskuteční se nejdříve tři výzkumné lety s raketou bez posádky. Prvním letem se zjistí povrch Marsu ze vzdále-

nosti asi 30 000 kilometrů, druhým ze vzdálenosti dvou až třech tisíc kilometrů. A při třetím se vysadí na povrch planety tank, ovládaný z pozemské stanice. Tank bude opatřen přístroji, které zjistí všechny podmínky na planetě a podají o nich zprávu pomocí radia a televise na Zemi. Teprve po těchto zkušebních letech se vypraví na Mars raketa s lidskou posádkou.

Co k tomu dodat? Od roku 1971 už nějaký ten pátek uplynul a cesta na Mars pořád nikde. Jenže ono se tam už nikomu zas tak moc nechce. Stálo by to majlant a co z toho. Navíc skoro sto let už plno z nás ví, že je to mnohem jednodušší. Stačí v noci vyjít pod hvězdnou oblohu, vztáhnout ruce k Marsu a moc chtít. Pak už je jenom potřeba dát si bacha na zelený marťany.

Atomová energie tehdy byla považovaná za budoucnost socialismu. VTM říká: V Sovětském svazu začnou zanedlouho pracovat velké atomové elektrárny o kapacitě 200 000 až 400 000 kW. Jeden reaktor spotřebuje asi 40 tun lehce zušlechťeného uranu.

Tady je celkem jasné, proč se vlastně ten socialismus nepodařilo dobudovat. Ekoteroristi celého světa se prostě museli spojit a tihle apokalypse zabránit :-).

VTM se ovšem zabývalo i takovými oblastmi, jako je kuchyňská technika.

Začneme sektorovou kuchyní. Zařízení je vyrobeno z povrchově upraveného plechu, takže je lehce omyvatelné, odolné proti poškození a skladné. Prvních 200 souprav má přijít do prodeje letos před vánocemi v obchodním domě Bílá labuť v Praze, prodej byl zaveden pouze v jednom obchodním domě proto, že zde mohou poradit zákazníkům při koupi a pomoci s instalací; ale během doby bude rozšířen i do ostatních míst v republice.

Hlavním doplňkem kuchyně je vždycky sporák. Radíme vám, abyste si počkali na ten na obrázku. Má již vestavěný časový spínač a thermostat na udržování zadané teploty. Bohužel přijde do prodeje až za nějaký čas.

Opravdu, chladničky jsou hezké. Nejmenší je typ Elektrosvit 381 o obsahu 40 l. Větší, která se již seriově vyrábí, je typ Calex 100. Nahoře má rovnou pracovní desku, má automatickou regulaci teploty a obsah 100 litrů.

Jednou z nejpřitažlivějších novinek pro domácnost na letošní výstavě byla automatická pračka krajského podniku místního hospodářství ve Fulneku a představuje vrchol automatizace při praní. Přejde do prodeje ještě letos.

Další a další novinky, jako je žehlička s napařovačem, vysoušeč vlasů nebo leštič na parkety, tenkrát udivovaly naše maminky, babičky a prababičky. Na druhou stranu domácí robot se škrabkou na brambory se dodnes běžně nevyrábí a průmyslové škrabky brambor mají obvykle vsázku 5 až 40 kg. To by na rodinný nedělní oběd bylo trochu moc.

Příště možná něco o nejnovějších objevech vědy a techniky z roku 1958.

Pavel Březina

ČÍM MĚ OBOHATIL IK?

Dodnes pobíhá světem početná skupina osob, přesvědčených, že jediné, co může obohatit, je výdělečná činnost. Jejich názor jim nezalívám, ač patřím k menšině, uznávající, že pojem „bohatství“ lze chápat jako více významový. Může se dotknout obohacení života, a to třeba i skrze Interkom. V české SF má tato tiskovina, představovaná jako fanzin, svoje nezastupitelné místo. Vznikl v době, kdy byl nezbytností – tehdy už Mrtvé moře dávno nebylo živé, ale mnozí mladí fanové jsou přesvědčeni o opaku. Bývaly časy, kdy se počítač v žádném případě nevešel do obývacího. Tehdy se počítače do Čech dokonce pašovaly z kapitalistického západu, místo monitoru se použil rodinný televizor a vrcholem nabídky byl buď slalom, kdy člověk ovládal lyžaře joistykem, nebo jste si mohli užít vtělení do Chamurapiho a rozdělováním obilí a životních potřeb udržovat v chodu jeho říši. Zábavné bylo, pokud mašina, zakoupená v Kolině nad Rýnem, nefungovala. Reklamace se změnila v úžasný zážitek, související s pašováním zboží do Spolkové republiky, což ale už tenkrát Němce nijak nebralo – ale šlo o situaci.

Z připomínky vyplývá, že vskutku byla éra téměř bezpočítavá, bezinternetová a bezmobilová. Jestliže jste měli rádi SF a chtěli jste poznat stejné postižené jedince a dokonce s nimi i komunikovat – jak to udělat? Bez náležitých informací bylo obtížné se jenom sejit, natož si užít popovídání a dalších příjemností, jakou je např. pokec v baru. A právě tady je dějinná úloha Interkomu naplněna beze zbytku. Mládež si to asi těžko představí, ale telefon mívál svoje pevné stanoviště a ne každý jím disponoval – takhle věc bývala na pořadník. Jak zajistit, aby se lidi sešli, když měli možnost? Svolávání do prvomájových průvodů a na stranické schůze už sice propracováno bylo, ale tady by fandom těžko mohl získat správnou inspiraci. Interkom umožnil vzájemné propojení většinou společností nepochoopených nadšenců. Tím podpořil vznik celého, a to i současného seskupení, které díky změnám v chápání světa začalo být opatrně akceptováno i v naší zemi. Bez Interkomu by k tomu asi došlo taky, ale se zpožděním a s většími obtížemi.

Člověk, který nyní jen tak skoukne internet a už ví, kde se co děje, nemá představu, jak se venkovský nadšenec kdysi pídil po informacích o dění kolem knížek. O dění kolem literatury tenkrát zvané „vědecko-fantastická“ bylo náročné zjistit cokoliv, protože z pohledů tehdejší vládní ganitury nebyla to pravé ořečhové. Dnes, kdy mám v podstatě denně dojem, že v některé z knížek, co jsem přečetla, žiju, zírám na každé nové číslo Interkomu s nostalgií – je radost, když se objeví ve schránce, protože ho přinesla poštačka, která teď rozdává hlavně reklamní letáky. Interkom je dítě epochy, v níž si lidé psali, a ne „esemeskovali“. Přestože si můžu vybrat, které informace chci, aby se na mě valily – a ony se na mě stejně valí hlavně ty, o které jsem nestála, Interkom zůstává jako stálice na nebi SF, na nebi, které je obklíčeno a taky nazdobeno internetem. Je dílem dobrovolným a nezištným, což je v současnosti vzácnost, hodná zápisu do knihy rekordů. Když listujete novým číslem, zkuste si představit, jak by vypadal Fandom bez Interkomu.

Liba Čermáková

Keanu leze ze slizu, já tam za ním nelezu

V pražských multikinech probíhá akce „Lístek za 50“. I rozhodli jsme se s milým, že toho využijeme k relaxaci mezi učením a prací. Nutno říct, že multikina vědí, proč tuto akci zavedla zrovna na tento týden – nic zajímavého nedávají.

Jakožto správní scifisté jsme nakonec vylučovací metodou dospěli ke snímku Den, kdy se zastavila Země od režiséra Scotta Derricksona. Jde o remake (předlohu jsem neviděla) a jako většina jeho soudruhů, i tento dopadá dosti plytce. Jednou větou: Mimoszemšťan s nedostatkem informací má rozhodnout o osudu Lidstva.

Na Manhattan (kam taky jinam) se řítí podivný vesmírný objekt schopný sterilizovat celou planetu. FBI sebere pár vědců z různých oborů, mezi nimi i astrobioložku Helen, a veze je na místo předpokládaného dopadu. No, něco se dělat musí. Ukáže se, že jde o jakousi zářící kouli, jež neškodně přistane a vyleze z ní mimozemšťan, vzápětí postřelený hlídajícím vojákem. Následuje převoz do nemoc-

nice, kde se ze slizu vyhrabe Klaatu v podání Keanu Reevese. Chce mluvit s představiteli Země, ale ti mají zájem jen o to, sebrat z něj co nejvíc vzorků. Rovněž chtějí zjistit, proč mimozemšťan přiletěl, ale poněkud nelogicky ho to nenechají říct.

Jedinou uvěřitelnou linií v tomto snímku je Helenin vztah s nevlastním synem Jacobem. Heleně zůstal na krku po smrti jeho otce a oba se k sobě chovají spíš opatrně. Keanu po celých 100 minut nezmění výraz tváře a jeho mimozemské způsoby jsou dost zvláštní. Když se nechce nechat zdržovat policistou,

nejdřív ho přerazí v pase autem a následně ho oživí a opraví za pomoci pár kapek mateřského slizu. Pecku čenichovku prostě mimo Zemi neznají.

Klaatuovi Helena samozřejmě pomáhá. Jako jediná z celé ho lidstva je zřejmě trochu přičetná a pochopí, že k civilizaci na úrovni zářících koulí je třeba se chovat vstřícně. Je dost s podivem, že přes všechny peripetie a odbočky se jí nakonec podaří z Klaatua vymáčkout, cože se to vlastně děje – vesmírným civilizacím se zdá, že lidé Zemi ničí, a vzhledem k tomu, že oby-

vatelných planet je ve vesmíru málo, vyšlou průzkumníka, který má rozhodnout, zda je lidstvo schopno nápravy či ne.

Člověk mu nemůže mít za zlé, že se mu nakonec lidstvo zdá nenapravitelné, a kdyby viděl tenhle film, možná by své rozhodnutí nevzal zpět. Kovové muštičky požírající všechny lidské výtvořiny i lidi samé jsou dost nedůsledné. Malý roj sežere nákladák za pár vteřin, ale kladný hrdina se může vy-

dat na špacír jejich zuřícím hejnem a odnese to jen pár škrábanci.

Porotce Vidoucích ve mně si prostě říká: „Něco takového bych do druhého kola nepustila. Postavy se chovají nelogicky, děj je příliš kostnatý, dobrý nápad špatně zpracovaný a chybí vyvrcholení, ač se nejedná o umělecký film.“

Adelhaida

Diskuse na:

sfkislinton.cz/2008/12/14/keanu-leze-ze-slizu-ja-tam-za-nim-nelezu

Obydlený ostrov

Ruský režisér Bondarčuk natočil film podle románu Strugacových Obydlený ostrov. To úžasné na tom je, že se opakuje historie knihy. Všichni víme, že Strugačtí psali své knihy údajně o hnusných fašistických režimech na cizích planetách, ale dávali jim sovětské reálie, tedy to, co se nelišilo, a proto byly jejich romány tak pravdivé. No a s filmem je to totéž. Bondarčuk je prý docela krotký režimní režisér, který má velmi dobré vztahy s Putinem, a teď se dušuje, že lidé ve filmu vidí něco, co tam vůbec není. Ale ono to tam nepochybně je, Rusové chodí na film jako zběsilí a je prý to skvělé, byť možná bezděčná kritika putinismu. Holt je to v nich jako v koe.

Doufám, že se film objeví na jaře v českých kinech, a určitě si ho nenechám ujít.

Franta N.

Pozn. redakce: Opravdové umění nejspíše zjevuje pravdu, i když si to třeba jeho tvůrce či internet ani příliš nepřejí :-)

Dinosauři potřebují vaši pomoc

Nenechávejte své vzpomínky zahálet. Jestli jste před lety vydávali, sbírali nebo četli fanziny, podělte se. Sháním informace, zážitky, perličky, drby, které by přiblížily vznik prvních fanzinů v osmdesátých letech minulého století. Vaše informace budou využity na webu fanziny.ic.cz. Na zprávy od Vás se těším na adrese: karel506@post.cz.

Karel Dvořák

Pozn. red.: Tohle za vás mladí opravdu neudělají.

Obnovený slovenský magazín Fantázia s novou grafickou úpravou a novým – rozšířeným obsahom začal vychádzať v lete minulého roku. Po zabehnutí sa dvojmesačnej periodicity sa objavuje v týchto dňoch už aj v Česku. Ako prvé začínajú Fantáziu predávať kníhkupectvá: Arrakis (Brno), Matrix (Ostrava) a Fantasya (Praha). Zároveň spoločnosť Magnet press (www.press.sk) ponúka internetový predaj a predplatné časopisu aj v ČR. Ťahákom obnovenej Fantázie je nový román Juraja Červenáka Sekera z bronz, rúno zo zlata uverejňovaný na pokračovanie. Pre českého čitateľa môže byť lákadlom aj to, že články českých autorov sú uverejňované v češtine a časopis sa zaoberá aj dňami na českej kultúrnej scéne, zároveň sa v ňom však objavujú témy, ktoré v českých sci-fi a fantasy magazínoch nenájdete. **I. A.**

Pivocon(y)

Letos se nám podle Akčildeje přesně po 22 letech sešel pěkný „třináctkový“ rok se dvěmi pátky třináctého po sobě a ještě jedním v listopadu... Můžete se tak těšit ještě na dva PIVOCONY:

Únorový Pivocon v Pá 13/2/2009 se konal v restauraci U Pětatřicátníků.

Březenový Pivocon v Pá 13/3/2009 bude v ThePUB v Pražské ul. u náměstí Republiky.

V listopadu se ještě uvidí.

Dáreček prosí o potvrzení účasti mejlem nebo telefonicky do 10. dne v příslušném měsíci!

Na všechny se těší

Radka, Dáreček a Akčildej

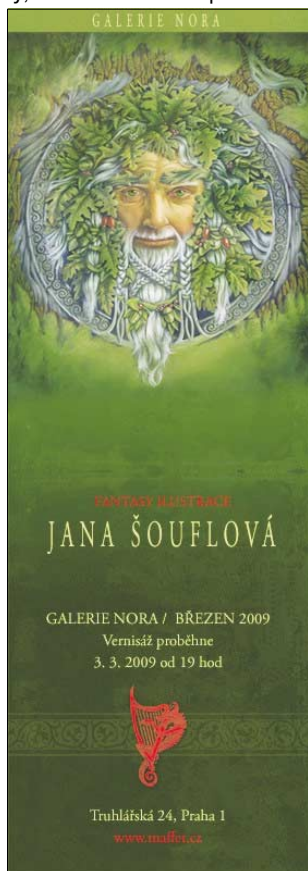

POZVÁNKA NA VÝSTAVU

Jana Šouflová – Fantasy ilustrace

Všichni přátelé fantasy umění jsou srdečně zváni na zahájení výstavy Jany Šouflové, která představí nejen svoji ilustrátorskou tvorbu za poslední tři roky, ale i boční linie inspirované dalším Japonskem či středověkem. Vernisáž proběhne 3. 3. 2009 od 19 hodin. Připraveno bude drobné pohoštění, nebudou chybět ani harfy a Janina domácí kapela Harpa Vieja! Většina vystavených prací je ve formě uměleckých tisků vysoké kvality (giclé), jsou číslovány, podepsané a na prodej. Galerii a rámařství Nora naleznete v Truhlářské ulici č. 24 (Mezi Palladiem a Bílou labutí). Výstava bude přístupná po celý březen, ale pouze v otvírací době rámařství během pracovního týdne od 9 do 18 hod.

Zároveň bude touto akcí zahájeno i jakési miniaturní turné, jehož součástí bude i dubnová prezentace v muzeu Roztoky, výstava ve Smíchovské knihovně v květnu a vše by mělo být zakončeno letní výstavou na hradě Hauenstein, což bude spojeno i s koncertem v místní kapliče. Informace o všech akcích i koncertech naleznete na stránkách: www.maffet.cz

Výsledky soutěže O nejlepší fantasy 2008

Poroty v Košicích a v Praze nominovaly

Natálii Marínkovou za povídku Institut forenzní magie,

Jana Buriana za povídku Skrym a

Lukáše Hrdličku za povídku Hlasy u druhého břehu.

Vítězem soutěže a Nositelem meče se stal Jan Burian za povídku Skrym.

Všem vítězům blahopřejeme.

Za poroty Egon Čierny

NON FICTION

PLAV – měsíčník pro světovou literaturu

Listopadové číslo je věnováno hororu, je uvedeno rozhovorem Viktora Janíše s Michele Faberem: **Není nad zvládnuté řemeslo.** Následují nezkrácené povídky:

Max Waller: Měsíční svit

Jean Ray: Fantóm v podpalubí

Kit Reedová: Aněmorp

Thomas M. Disch: Sestup

Patricia Highsmithová: Tůň

Michel Faber: Brokolicový úhoř

(dvě z nich v překladu Viktora Janíše, jedna Jana Vaňka jr.)

V rubrice **Kritika překladu** najdete text Jana Vanka jr. **Archivy hrůz:** jeden hororový překlad a na závěr recenzi Lukáše Novosada Takřka dokonalý, věnovanou knize **Fahrenheitova dvojčata.**

Prosincové číslo je celé věnováno překládání, jehož finesy jsou demonstrovány na díle George Orwella. Pro čtenáře IK je zde v rubrice **Kritika překladu** velmi zajímavý text **Pachuť** Ruti Daniela Dolenského věnovaný kvalitě

překladu první části Barokního cyklu Neala Stephensona.

www.svetovka.cz, 49 Kč

